

SLOVENSKI NAROD.

Izaja vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznike.

Inserati: Prostor 1 m/m x 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupijski in uradni oglasi 1 m/m K 2—, notice, poslano, preklic, izjave in reklame 1 m/m K 3—. Poroke, zaroke 80 K. Zenitne ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravišтво „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflcova ulica št. 5, pritlično. — Telefon št. 394.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		v inozemstvu:	
celoletno naprej plačan	K 180—	celoletno	K 240—
polletno	90—	polletno	120—
3 mesečno	45—	3 mesečno	60—
1	15—	1	20—

Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici. Na samo pismena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje. Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadoščno frankovane. Rokopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 1 krono.

Poštnina plačana v gotovini.

Dr. Josip C. Oblak:

Narodni heroizem in mi.

(Epilog k poglavju našega suženjstva.)

Vsak narod si mora svojo svobodo in — veličino zaslužiti. Za to je treba — žrtve, — za to je treba narodnih — herojev in herojskih činov. Narodu brez heroizma ni spasa. Tak narod nikdar nič ne doseže in ostane vedno suženj. To nas uči zgodovina, — zgodovina Srbov, Čehov, — in — naša. Zgodovina osvobođenja in poveljanja narodov gre preko granitnih mejnikov, ki jih tvorijo njihovi heroji in njihovi herojski čini. To nam kaže pred vsem zgodovina Srbov. Mi nimamo niti enega takih mejnikov. Dokler takih mejnikov ne bomo imeli v svoji zgodovini, se bo naša tragedija nadaljevala. Mesto da tarnamo nad svojo usodo, ter valimo krivdo na druge, bi se raje vprašali: ali smo mi s svojim dosedanjim delovanjem in nehanjem svobodo sploh »že« zaslužili, s čim in po kom?

Mi smo narod Črtomirov, ki se je dal krstiti na Jezerskem otoku. Mi smo narod Primoža Trubarja, ki je bežal in v prognanstvu umrl, in ki ni bil heroj...

Zato pa imajo Čehi svojega Husa, ki je umrl za svojo idejo na grmadi. Cela češka zgodovina je zgodovina heroizma, ki je dovedel češki narod do popolne svobode in veličine.

Le-ta narod je imel ob prevratu cel polk junakov. Svoj »veleizdajalski« 28. pešpolk! — Mi smo pa imeli svoj polk — svojih »Freischützov« z belo-rumenno-črno zastavo!

Ravno tako je zgodovina Srbov, zgodovina herojev, zgodovina mejnikov, ki so jih postavili v zgodovini njih junaki.

In zadnji tak mejnik je postavil srbskemu narodu Gavrilu Princip in njegovi junaški herojski tovariši. To je bil herojski čin, ki se postavlja nad postavne proti postavnemu redu, in žrtvuje — kri in življenje, čin, ki vidi najvišjo postavo v idealu domovinske ljubezni. — Heroj je tisti, ki ne pozna formalnih postav, ki mu plava pred očmi samo en najvišji cilj in višja ideja. Takih činov naša žalostna zgodovina slovenske suženosti ne pozna; o d t o d tudi naša usoda in na koncu vseh koncev tudi naša sedanja tragedija na Koroškem in Primorskem.

Ako bi bili imeli morda enega samega takega heroja ob prevratu,

bi bili morda rešili celo svojo domovino.

»Morda« pravim, da nismo namreč svoje domovine morda napravili že davno s svojim hlapčevstvom in — kot narod brez herojev.

Toda pač! Pojavili so se tudi pri nas junaki ob prevratu, ki so nam ustavili Italijane pri Logatcu, a to nismo bili mi, ampak so bili Srbi in njihov junaški poveljnik Švabić...

Kaj pa je rodila doba po prevratu pri nas Slovenceh? Ne enega junaka, pač pa celo kopo najslabše — verižnikov. In kaj zahtevamo še več?

Kaj smo pisali mi svoj čas z redkimi častnimi izjemami o Principu in njegovih tovariših?

Pisali smo o izvrških človeštva, o kraljevih morilcih, o gnusnem nečloveškem činu itd. Hlapčevske duše avstrijskih sužnjev!

In kaj je pisala v onih dneh ista javnost, ko so naši Sokoli spremljali kosti in pepel teh narodnih svetnikov s Češkega v triumfalnem sprevodu?

Pisali smo o — herojih in svetem činu za domovino. Kdo od vseh tistih si je upal ali si drzne danes pred našo javnostjo izreči, da so to zločinci? Kdo ima ta pogum?

V tem se kaže vsa naša mizerija. Zato nam prav nič ne pristaja poza, ki jo proti Srbom zavzema danes gotova gospoda.

Dokler naš slovenski narod ne bo rodil takih herojev, kakor je bil na primer Princip in njegovi tovariši, ki so žrtvovali svoje življenje za svojo domovino v brezprimerem heroizmu, stojimo tu kot narod brez herojev. Toliko časa nimamo pravice očitati Srbom niti balkanizma, niti katere koli lastnosti, kajti heroizem srbskega naroda odtehta vse, kar mu morda manjka, odtehta vso našo kulturno moč in nemoč.

Roko na srce: ali bi se danes našel pri nas Princip v slučaju, da bi se drznil Franc Ferdinand v novi podobi v osebi Ivana Šusteršiča prikazati na naših tleh, naš slovenski Princip, ki bi branil našo narodno čast in naš ponos, ne le pred srbsko, nego pred celo evropsko javnostjo?

Kdo ima danes toliko poguma od tiste gospode, ki je svoj čas pljuvala na grob Principa, vzpričo naših bratov Srbov izreči le senco tistega klevetanja, ki jo hranijo tisti listi v naših arhivih. Kdo?

Ni zastojni govoril oni dan koroški župnik o slovenskih Slevah, Cankar o mežlah.

To je slika našega suženjstva in slovesno trdim: Dokler naš narod ne bo rodil Principov, ni zanj pomoči, dokler ne bo rodil svojih herojev kakor jih je srbski narod ter si postavil takih mejnikov v svoji zgodovini, ki so jih postavljali srbski junaki, bo doživel poraz za porazom. Mi smo junaštvo kazali na čisto drug način.

Ko je postal prvi Slovenec »Hofrat« in prvi Slovenec avstrijski plemenitaš, tedaj smo sli ter se ju-

naško usedli za mizo ter junaško pisali junaško biografijo narodnega junaka... To je pravi simbol naše preteklosti.

Toda vidim svet zarje, čisto lahen in na pol zastrt. S Koroškega prihajajo vesti, da se naši ljudje v nekaterih krajih naravnost junaško drže, da ne klonijo in vztrajajo pri svojih idealih.

In včeraj so vzpričo fašistovskih bomb zapeli gorški pevci »Le-po našo« in »Hej Slovani« — vprico laških karabinjerjev, ki so ščitili — fašiste...

Obetajo se nam prvi — resnični junaki tam v solnčnem Primorju in gori v starem čestitem Korotanu...

Zato tudi nam ni še treba obupati vzpričo žalostne in — neslavne zgodovine naše!

njeni denar oddal v glavno državno blagajno. Navedeni člen 100 je nadalje določal, da izrekaajo zaporne kazni sodišča.

Člen 100 proračunskega zakona za leto 1919—1920 je bil glasom »Slov. Naroda« dne 31. julija 1919, št. 75, od Narodnega predstavništva dne 6. junija 1919 sprejet. Odobril ga je tudi Prestolonaslednik Aleksander z ukazom z dne 10. junija 1919 in je imel torej zakonito moč.

V tem členu se je govorilo o carinskem zakonu in o sodiščih, ki naj so izrekala zaporne kazni. V področju deželne vlade za Slovenijo je nastal dvom, kako naj velja za naše ozemlje carinski zakon, ki do takrat pri nas še ni bil razglašen in katera sodišča naj izrekaajo v tem členu določene zaporne kazni. Da se ta dvom razprši, je ministrski svet s svojim sklepom z dne 11. marca 1919 razširil veljavo srbskega carinskega zakona na kraljevino Srbov. Hrvatov in Slovencev. Ker je član 100 proračunskega zakona za leto 1919—1920 veljal le za proračunsko dobo, so se vse njegove določbe v celoti prevzele tudi v proračunski zakon za tekoče leto v njegovih členih 179 do 181. Ministrstvo pravde pa je s svojim razpisom z dne 19. junija leta 1920, št. 21.767, izreklo, da so v teh členih navedena sodišča naša dohodarstvena okrajna sodišča v Ljubljani ali v Mariboru.

Tihotapska dejanja se torej po teh določbah kaznujejo po carinskem zakonu od carinarnic, razen tega pa tudi od dohodarstvenih okrajnih sodišč vselej, kadar gre za zaporne kazni, ki je pa obligatorična v vseh primerih zgoraj navedenih tihotapskih dejanj. S tem se popolnoma sklada sklep ministrskega sveta z dne 11. marca 1919, ki nadalje določa, da so za zasledovanja in razsoja v carinskih krivica pristojna oblastva po dosedanjih zakonodaji s to omejitvijo, da v vseh primerih vodi jo in vršijo preiskavo le carinarnice. S tem je torej v zakoniti obliki določeno, da vodi in izvršijo preiskavo glede vseh tihotapskih dejanj carinarnice, ki izrekaajo po carinskem zakonu tudi denarne oziroma supletorične zaporne kazni, če je na za to dejanje v zakonu določen tudi zapor, izrekaajo vrhu tega zaporne kazni še dohodarstvena okrajna sodišča.

Važen je tudi člen 181 proračunskega zakona za leto 1920—21, ki določa, da se mora vsak tihotapec, ki se je pri dejanju zalotil, takoj pripreti. Carinarnica mora po členu 156 car. zakona takega tihotapca

Carinski zakon in postopek po carinskem zakonu.

Širši javnosti niso znani obstoječi predpisi srbskega carinskega zakona in postopka v carinskih kazenskih zadevah. Zaradi tega se kaj rado vali krivdo na srbijske carinske uradnike, ki so pa pri tem popolnoma nedolžni, ker izvršujejo le obstoječe predpise. Tihotanstvo se je razvilo do danes ob demarkacijskih črtah v toliki meri, da zamorelo od pomoči le izdatne kazni. Tvorilo se je cele tihotapske tolpe, ki se oborožujejo z vsakokratnim naimodnejšim orožjem in iztihataplajo vse, kar jim pride v roke. Tihotapci kupujejo v naši državi blago in veržijo na drugi strani demarkacijske črte s tem blagom. Če ga ne dobiš za denar, ga skušajo dobiti na nepošten način. Očividno je, da pri tem položaju majhne denarne kazni ne bi imele nikakega učinka, ker bi tihotapci majhne denarne kazni gotovo upoštevali pri svojih prihodnjih tihotapskih pohodih. Tihotanstvo se zamore tedaj po možnosti preprečiti le tedaj, če se zaloteni tihotapec občutno kaznuje. Noben kriminalist ne more misliti, da morajo kazni zaradi tihotanstva imeti le poboljševalni namen. Izrečene kazni morajo tihotapca odstrašiti od tihotapskih dejanj. Kazni morajo biti občutne, ker bodo le visoke kazni odvrčale tihotapce od nadaljevanja njihovega početja.

Največji del naših državnih dohodkov tvori sedaj carina. Če bi državna uprava s tihotapci postopala milo, bi se morala odreči večjemu

delu svojih dohodkov, ker bi sicer vse tihotapilo in hotelo živeti v smislu duha sedanjega časa dobro in brez dela. To je bil tudi vzrok, da so se sprejele določbe o tihotanstvu že v proračunski zakon za leto 1919—1920. V tem pogledu je govoril znani član 100 proračunskega zakona za leto 1919—1920 o tihotanstvu. Po tem členu je bil kot tihotapec kazniv, kdor je uvažal ali izvažal prepovedano blago, če na poziv carinarnice ni pokazal prepovedanega blaga, pa se je pri njem našlo, ali je skušal za uvoz ali izvoz prepovedano blago spraviti v državo ali iz države po ovinkih ali skrivnih potih in načinih. V teh slučajih, če je šlo torej za prepovedano blago, se tihotapec ni kaznoval le po carinskem zakonu od carinske oblasti, temveč tudi z zaporom od 3 do 6 mesecev, ako je blago bilo podvrženo carini. Če blago ni bilo podvrženo carini, se je tihotapec kaznoval z denarno kaznijo od 5000 do 10.000 dinarjev in z zaporom od 6 mesecev do enega leta. Navedeni člen je kaznoval tudi vsak prestop carinske črte na krajih, ki niso določeni za prehod, in sicer z zaporom od 3 do 6 mesecev. Če se je tihotanstvo izvršilo v tovariših, se podvojilo denarne in zaporne kazni. Če je pa na kakem kraju bil vsak promet prepovedan, se je kaznoval vsakdo, ki prestopi mejo, s trojno kaznijo. Za vsa tihotapska dejanja je zapor obligatoričen. Tihotapcu zaplenjeno blago se je prodalo in se je izkupiček ali pa pri tihotapcu zaple-

Božo Lovrić (Praga):

Jan Amos Komenský.

(1592—1670.)

Komenskega ulica v Ljubljani! Vsak je pozna, a malokdo ve, kdo je bil Komenský...

Noben češki mož ne more tekmovali s Komenskim, kolikor se tiče življenjske sile. Zaupanja poln kakor otrok je odšel v svet, a namesto z ljubeznijo ga je sprejel svet s stisnjenimi pestmi. Planil je, da z naskokom osvoji zemljo, hotel je da prode do spoznanja vsega, ker njemu je bil enako zanimiv človek kakor vsak mrčes; vse ga je zanimalo ter so bile njegove oči željne vedno novih in novih dojmov. Njegova ljubezen je objemala vse vesmir. Zato pa je trpel tako priprosto, kakor drugi smrtniki jedo, pijo in spe. Nič ga ni zlomilo, po vsakem udarcu usode se je dvignil še močnejši, še pogumnejši in odločnejši, da se bori dalje ter da v borbi ali pobezi ali pogine.

Skoraj osemdeset let se je prebijal od nemilega do nečloveškega, brez domovine, brez lastne strehe in čisto brez obitelji. Trpel je največje pomanjkanje, a hkratu je sanjal o vzvišeni lepoti končne harmonije. Ni bil človek, nego kremen, iz katerega so vrele iskre. Svoboden kakor ptica, priroden kakor priroda sama, lep po telesu in po duši,

moder, da v tisti dobi ni imel para, je blodil po Evropi in kjer je mogel, je s kretinjo sejalca oplojal zemljo. In ni se brigal, je li padlo zrnce na kamen ali v sočno brazdo: on je sejal, sejal dalje in žetve ni čakal. Svojo prostovoljno sprejeto dolžnost je izvrševal tudi takrat, kadar je vedel, da je njegovo delo skoraj zaman. Z upornostjo trmoglavca se je vračal vedno znova k istemu delu ter ni obupal nikoli.

Silno ganljiva je bila njegova ljubezen do dijaštva; Komenský ni želel samo da mu učenje olajša, nego da mu postane učenje zabava. Za dijaštvo je napisal osem iger, da bi mu zbudil smisel za prirodo, za človeka, za njegovo duševna in telesna svojstva, za delo, za šolo, za kreposti in grehe, za društvene naredbe, počenši z obitelji, za državo, za uredbo sveta in veroizpovedanja.

Komenský se je zavedal, da je prva učiteljska dolžnost prepričati učenca, da šola ni mučilnica, nego plemenita duševna zabava. Zahajati v šolo, ne za to, ker te drugi priganjajo, nego iz duševne potrebe; to je svrha pedagogije, ki jo je propovedoval Komenský vse življenje. Da to svrbo doseže, se mu je zdelo vredno igrivati se. Nепrestano se je trudil, kako bi našel najboljši način, da uveri i dijake i učitelje, da je šola edini cilj človekov, ki misli s svojo glavo; šola mu je bila uteha v bolešči, zaločišče v nesreči. Šola in cerkev

sta bila zanj skoraj ista pojma. Zato je iskal metodo, po kateri bi premagal vse težkoče in da odpre vrata vsem, ki hrepene po kulturi.

Razumljiva je njegova silna žalost, ko mu je v Lešnu ob naskoku Švedov zgorel rokočin, na katerem je delal polnih 40 let! Toda tudi to je sčasoma pozabil ter ni miroval, dokler ni na drug način popravil onega, kar mu je bilo uničeno po neumnem slučaju.

Izkusil je vse. Dožival je bitko na Beli gori, doživel češko Kosovo! In moral je bežati. Ostaviti je moral ženo in otroke, a ko je dospela vest, da so poginili na kugi, ni lomil z rokami, ni preklinjal sveta in Boga, nego pokorno je sprejel tudi to izkušnjo.

Trikrat se je oženil, se veselil rojstva svoje dece, a ni obupal, kadar jih je spremljal na poslednji poti. Bil je filozof, ki se ni ničemu čudil, ki ni nad ničemer zdvijal, ker je poznal svet in človeštvo temeljito, ko marsikak velik pesnik in učenjak svoje dobe. Poznal je svet tako dovršeno, da je napisal »Labirint sveta in raj srca«, knjigo, ki je Čehom isto, kar je za Talijane »Divina Comedia«. V njej je opisana tragika vsakega pravega kristjana; v njej se borita dobro in zlo, svetloba in tema, dokler ne zmaga končno Bog, ki je izvir vse svetlobe. S tem delom je dokazal, da ni bil le učenjak, nego tudi pesnik. Le pesnik uma biti tako duho-

viti in moder, kakor je bil Komenský v nekaterih opisih »Labirintac«. Nepristranski, ne prizanaša nikomur, niti ženskam, niti plemičem, ne učenjakom, ne vojakom, niti kraljem. Nad vse ljubi resnico, za to je neumljen kakor Dante v razkrivanju narak in grehov. Kakor Dante v opevanju pekla, je bil naturalist tudi Komenský ter se ni bal zapisati najodvratnejših stvari. A pri tem ni pozabljal duhovitosti in etike, in prav v tem je njegova velika moč in vrлина. Že v svoji dobi se je zavzemal za razoroženje!

In ko je obhodil ves svet, ko je vse videl, vse slisal, vse skusil, se je vprašal: »Kaj imam? Ničesar. Kaj vem? Ničesar. Kaj sem? Tega niti sam ne vem. Vem le toliko, da sem po neštevilnih mukah, po vsem trudu in naporu, po vseh nevarnostih, nesrečah in smrtih našel v sebi — bolešt, a pri drugih le — mržnjo do sebe!«

Tako je govoril modrijan, ki ni mogel varati niti sebe, niti drugih, modrijan, ki je bil utelešena iskrenost. In napol obupan je začel glas Boga, ki ga je zval: »Vrni se!« — A on ni vedel, kam. In zopet ga je pozival glas: »Vrni se!« — A šele tretjič je dostavil: »Vrni se, odkoder si prišel. Vrni se v dom svojega srca in zapri vrata za seboj!« — In Komenský ni šel kakor Dante v raj, nego kakor pravi Slovan v svoje srce, da v ljubezni preporodi

samega sebe. Blodil je po temi, da se dvigne v svetlobo. In pripravljen je bil, da za to dobro ostavi prijatelje, kralja, ženo in otroke, samo da reši ono, kar je v njemu najsvetejše in najlepše: on je čuval to božansko iskro in jo razpihal z lastnim dihom do plamena...

Komenský je bil predhodnik velikega Tolstoga; tudi pri njem je bila poslednja beseda: »Ne protivite se zlu, ker zlo se z zlom ne ozdravi!«

Dijak prejšnjih stoletij.

Visokošolsko življenje je imelo v preteklih vekih svoje posebne navade, pravice in svoje posebni jezik. Zato je bilo treba posebne inštalacije onemu, ki je vstopal na vseučilišče.

Na univerzi v Padovi so »brucusa« uvažali z obredom, ki se je zval »otresinec«. S tem obredom naj bi se dijak »otresel« domišljavosti, kakor da je došel že bil kaj, in naj bi se sedaj oborožil s potrebno potrpežljivostjo, predno vstopi v hram znanosti.

O tem padovanskem obredu nam poroča Jan Pietrzycki v Krakovekem »Naprosodu« z dne 18. oktobra t. l. Menja da so se obreda držali zlasti poljski dijak, ki jih je od XV. do XVII. stoletja dalje bilo veliko število na univerzi v Padovi.

Ne daleč od rotovža v Padovi je stala krčma »pod zelenim ključem«.

oddati najbližnjemu policijskemu ali občinskemu oblastu v zapor, da tam počaka razsodbo carinarnice. Če za tihotapsko dejanje ni zapretna večja denarna kazen kakor 50 dinarjev, sme tudi posredna carinarnica izreči to kazen, če je pa v zakonu zapretna večja kazen, so pa za to pristojne le glavne carinarnice. Posredna carinarnica mora tekom 24 ur izreči samo kazen, če je po navedenem za to pristojna, sicer pa mora v istem roku 24 ur predložiti dovršeno preiskavo glavni carinarnici, katera mora tekom 24 ur, ko so ji bili spisi od posredne carinarnice predloženi, izreči sodbo in jo proti podpisu izročiti tihotapcu. Pritožbe zoper razsodbe posrednih carinarnic gredo na glavno carinarnico in zoper razsodbe glavnih carinarnic na ministrstvo za finance. Višje oblastvo mora rešiti vsako pritožbo tekom 3 dni. Če tihotapec naložene denarne kazni ne more plačati z eno tretjino svojega imetka, se denarna kazen od carinarnice spremeni v zapor tako, da velja 10 dinarjev za en dan zopora, nikakor pa ne more trajati več, kakor eno leto. Supletorične denarne kazni smejo izrekarati vse carinarnice. Primarne zaporne kazni na kakor navedeno, le dohodarstvena okrajna sodišča.

Vprašanja tihotapstva se je lotila tudi deželna vlada za Slovenijo in je glasom svojih naredb v Uradnem listu št. 573, 708 in 728 iz leta 1919 in št. 253 iz leta 1920 odkazala presojo in kaznovanje tihotapskih dejanj okrajnim glavarstvom. Na okrajna glavarstva za razsodo tihotapskih dejanj niso pristojna, je po navedenem jasno. Razen tega le pa glasom naredb deželne vlade za Slovenijo z dne 27. maja 1920, števil. 9178, Ur. l. št. 67 izrečno zopet sama odredila, da spada preiskava in razsoda o tihotapskih dejanjih čez mejo izključno v pristojnost carinskih oziroma finančnih oblastev.

Končno se čujejo pritožbe, da imajo sodišča tihotapcev v svojih zaporih. V tem pogledu določuje član 56 car. zakona, da morajo carinarnice tihotapce, ki so jih zalotili pri dejanju, oddati bližnjemu policijskemu ali občinskemu oblastu v zapor. Po tej določbi se sodišča lahko upravičeno branijo sprejetja tihotapcev v svoje zapore, ker so, kakor navedeno, v to poklicana le policijska in občinska oblastva in so sodišča po dosedanjih predpisih le dolžna izvrševati kazni, ki so jih pravomočno izrekli okrajna glavarstva ali pa dohodarstvena okrajna sodišča.

Rapalski sporazum z Italijanskega stališča.

Potrebno je za pravilno presojo tega sporazuma, da se naša javnost pouči kolikor mogoče obsežno o mnenju, ki ga imajo na nasprotni strani o usodnem sporazumu od 12. t. m. Zelo značilen je v tem oziru članek, ki ga je objavila tržaška L' Era Nuova od 13. t. m. izpod peresa njenega glavnega urednika Francesco Paoloni. Članek je značilen za laško naziranje, je zelo poučen za nas, posebno, ker pokazuje smeri nadaljnjih političnih akcij našega sovražnika na vzhodni obali Jadranskega morja. Brez podrobnejšega komentarja naj sledi tu prevod omenjenega članka:

Sporazum med Italijo in Jugoslavijo je sklenjen in končno moremo izreči sodbo.

Ali je to zadovoljiv sporazum? Na to vprašanje bi lahko kdo odgovoril, da se bodo Jugoslovanski delegati nahajali v težavnem položaju, ko se bodo vračali v domovino, ker jih bodo Hrvati in Slovenci, ki se jim sanja o soški črti radi posesti Julijske Benije in Reke in cele Dalmacije, obtoževali, da so bili izdajalci in bodo morda pripisovali krivdo novi državi, ki pod srbsko hegemonijo ni znala uveljaviti njihovih zahtev, kakor je to znalo habsburško cesarstvo. In tudi brez ozira na maksimalni hrvatsko - slovenski program je gotovo, da bo g. Trumbić, ki je vodil zunanjo politiko nove države v teh dveh letih premirja in jo je zastopal v vseh pogajanjih, predmet hrvatsko - slovenskih in morda tudi srbskih očitanih, češ, da je v zadnjem letu izgubil velik del tistega, kar je bil pridobil v prvem letu, ko je spletkaril s Francijo, Anglijo in Ameriko proti Italiji. Italija je, kakor se bo spominjalo, bila dvakrat v nevarnosti, da izgubi sadove zmage: prvokrat s kompromisom, ki ga je bil sprejel Orlando, drugokrat s kompromisom, ki ga je Nitti bil pripravljen sprejeti. Ta dva kompromisa sta doževala Jugoslaviji celo Dalmacijo, sta ustvarjala hibridno vmesno državo z Reko izročeno v oblast Zveze narodov in sta potiskavala Italijo nazaj na Wilsonovo črto, ali k večjemu na takozvano črto Trčbe gore. Napake ljudi in usoden tek stvari so bili ustvarjali za nas porazen mednarodni položaj, ki nas je gnil v poraz v miru po zmagi v vojni. Nevarnost je obkraljela zelo velika. Spominjati se, da smo pisali, da smo zgubljeni in da bi nas mogla rešiti samo imperijalistična nenasitnost jugoslovenskih voditeljev. In zares se je tako obkraljelo zgodilo s pomočjo — po

božji milosti — Wilsonove trme. In drugič smo bili rešeni tudi po pomoči reških legionarjev. Trumbić je odklonil kompromis, ki je hotel imeti Reko. Pozneje, ko bi bila Trumbić in Wilson sprejela glede Reke kakšno posredovalno rešitev, je mala D' Annunziova vojska onemogočila Nittijevi vladi vsako daljnje pogajanje. Tako si je Trumbić takrat pustil uiti plen. In danes se mu je moral končno veljavno odreči, zadovoljivši se samo s tem, da je vzel kakšen biser velike lepote in velike vrednosti. On osebno je premagane v tej dveletni diplomatski vojni, ker je dobil vse bitke, pa hoteč več kakor zmagati, pustil mimo usodni trenutek in izgubil zadnjo bitko, ali pravzaprav se moral te bitki sploh odreči. Jadransko vprašanje se je iz evropskega in skoraj interoceanskega povrnilo v svoj naravni okvir kot italijansko vprašanje. Italija je postavila svoje ponudbe: vzeti ali pustiti; in Trumbić je moral vzeti to, kar se mu je ponujalo. Ali večja, ali manjša zadovoljnost Jugoslavije more li biti razlog za zadovoljnost Italije? Rešitev se mora mirnega duha presojati z dvojnega stališča: s teritorialnega, ki je geografsko, etnično in strateško in s političnega. S teritorialnega stališča vzbuja presoja temelja sporazuma bol in nemir. Bol, ker se ljudstvo živega italijanstva na dalmatinski obali prepriča, da Jugoslaviji in je mučno misliti na tesnobo, ki bo stikala srce tistih naših rojakov, ko bodo videli našo trobojnico se zaviti in naše vojake odhajati. In ne more lajšati te boli okolnost, da sta se Zedars in Reka rešila pod direktno in nesposredno zaščito matere domovine, četudi drugače, kakor bi bila to Italija in italijansko mesto Zela. Sporazum vzbuja nemir, ker če bi bila izvir težkih skrbri aneksija mnogih drugih desetstičev državljanov druge narodnosti, pridodanih k tistim, ki sta jih zgodovinski tok in vladna umetnost v teku stoletij naselila v Julijsko Beničjo tostran naših Alp tako, da, če ne tvori grožnje koristim in življenjsko nevarnost, je bolje pustiti, kakor vzeti, je vendar tudi treba biti v skrbah za usodo, ki zadene pod jugoslovansko upravo deželo, ki v njej še diha življenje naše kulture, ki so se njej približali drugi narodi, ki so prišli za našim in so ga potlačili, ali so tudi bili prevzeti od njene čara. Vzbuja nemir, ker je poln skrbri problem naše jadranske obrambe, ker se luka, ki je najbolj značilna vojnih na svetu, z vsem svojim obročjem, ki je kakor od prirode vsvarjeno

v sasedo proti narodu nasprotne obali, označuje Jugoslaviji. In ali so za ublažitev teh skrbri zadostne tiste predvidnostne mere, ki so se podvzele z sosedbo nekaterih otokov in z demilitarizacijo, bodo sodili zvedenci ali pa šele, žalobog, bodoča zgodovina. Vendar je globoka sled te smernele k odgovoru bila že v londonskem paktu, ki je puščal Slovenom Čres, Rab in Split in Reko. Danes smo rešili Čres in Reko, ker tvorijo del geografskega astroja naše dežele na nesopren način. Vzbuja nemir, ker vemo, da puščamo v položaju, ki ne bo tragičen samo, če bomo znali biti energični zaščitniki, ne samo Italijanov dalmatin. ozemlja, ki smo ga dve leti držali zasedenega, nego tudi Morlake in tiste Hrvate, ki jih ni malo, ki so se nam bili približali zaupljivo, ker bi bili, ko je enkrat bila uničena Avstrija, rajši ko srbsko gospodstvo imeli italijansko suvereniteto ublaženo po avtonomiji, ki bi jo bili gotovo lažje dosegli od nas, kakor od Slovenov. Kajti resnica je tale, da, ko se izvzamejo redke skupine agitatorjev, bi bi se bili Slovenci in Italijani Dalmacije na koncu razumeli, bolje kakor pa Hrvati - Dalmatinci - katoličani Srbi - pravoslavci, ker so, predvsem Dalmatinci. In tu je bil morda ključ k najpravičnejši rešitvi: edinstvo in nezavisnost cele Dalmacije. Ali Jugoslavija bi bila ostala brez izhoda do morja. Mazzini je rekel, da bodo, ko izgine avstrijsko cesarstvo, dalmatinska pristanišča odprla Slovenom na severu pot k morju. Mi smo pa vsi ob gotovih prilikah Mazzinijanc. Naj bi vsaj naše delo bilo vsmerjeno na to, da dosežemo za Dalmacijo avtonomijo pod jugoslovansko oblastjo. Zadovoljiv je sporazum s političnega stališča, ker nosi ta znak dostojanstva: da se Italija ni pogajala, hočemo reči, da se ni gihala za sosedno, šele ustvarjajočo se državo; vzela je to, kar so njeni voditelji smatrali za potrebno vzeti po pravici in v varstvo življenjskih interesov; je ponudila in darovala to, kar je smatrala, da lahko daruje. Italija je ponudila tudi svoje prijateljstvo, ki za Jugoslavijo ni majhna stvar. Ker prijateljstvo Italije ni bahavo pokroviteljstvo, ki bi ga bilo potem drago plačati. Ako so jugoslovanski polno močniki skušali te dni se gihati, se bili presenečeni in spravljeni v zadrego po dostojanstveni pripravečnosti, a katero so jim Italijani, delegati pojasnili, da so bili zbrani za to, da dajo pojasnila na italijanske predloge, ki so predstavljali minimum, ki ga je Italija mogla vzeti in maksimum, ki ga je mogla pustiti, vojna, ki jo je volevala in dobila, uničivši avstrijsko cesarstvo, da uresniči narodna stremiljenja in da doseže tiste meje, kjer je priroda začrtala obrambno zagovodo italijanskega geografskega ustroja. Če bo Jugoslavija znala ceniti vrednost tega prijateljstva, goječ ga z odkritosrčnostjo, ga lahko ohrani. To zavisi od njenega postopanja napram italijanskim narodnim manjšinam, ki ostanejo na ozemlju, ki si ga je prisvojila brez sklene entente, in v krajih, ki smo jih ji danes darovali, in zavisi tudi od načina, kako bo vplivala na slovenske manjšine, ki so ostale na italijanskem ozemlju. Ona nam ima danes pripisovati svojo ustanovitve, futri svoj spas. Kajti zavezniške države so doslej dale Jugoslaviji samo besede. Danes vidimo nekaj realnega, iz česar bo ona lahko črpala moč, da se ohrani.

Obe (Italija in Jugoslavija) se nahajamo pred francoskim poskusom, da bi obnovili avstrijsko - ogrsko habsburško državo, ki bi, ko bi se uresničila, kmalu absorbirala Hrvatsko in Slovenijo z obnovo cesarstva. Ali za Jugoslavijo ni izbire. Mi Italijani nasprotno lahko izbiramo, ali nam je bolj koristna zveza obnove Avstrije, ali pa ustanovitev srbsko - hrvatsko - slovenske države. Odklonili smo za ustanovitev Jugoslavije, ki se bo zato samo danes in samo hvali italijanskemu prijateljstvu smela smatrati za ustanovljeno in se čutiti na trdnih tleh, če se bo v notranjosti znala federalistično organizirati. b čemur, kakor manjšemu zlu stremijo Hrvati in Slovenci, ki so še vedno avstrijankanti. Šele danes, ker

amo Italije med velesilami bo hotela pomagati z uporabo proti obnovi avstrijsko - ogrskega cesarstva. Tako Jugoslavija lahko vstopa z zaupanjem v krog naše evropske politike, ki bo najboljše varstvo njenega obstoja. Tako je Italija spet zavzela svoje mesto kot velesila ob sredozemskem morju. In če gledamo na ta politični uspeh v njegovo

vih bližnjih in daljnih učinkih in če bodo vojaški izvedenci znali uresničiti rešne garancije ob Jadranskem morju, se sporazum lahko smatra za zadovoljljivega, ki je z njim zagotovljena Italiji posest tiste vzhodne alpeke črte, ki so za njo stremili vsi njeni naše narodne revolucije že od leta 1848.

Pismo iz Prage.

Praga, sredi novembra.

Zasedanje poslanske zbornice nam je podalo malo pomirljivo sliko. Zadeva o ureditvi plače in začasne pomoči državnim nastavlencem je postala politicum, in stranke so se merile »in licitando«. Ni se oziralo na to, ali je za zahteve dano kritje in da je treba izpremeniti ves vladni načrt, ki je to v svrhu zahteval naklado 1300 milijonov. predlog socialnih demokratov pa 2000 milijonov. Ta predlog je bil v prvem branju sprejet od vseh Nemcev, čeških socialistov in Modračkovcev. Posledica je bila, da je finančni minister dr. Engliš podal demisijo. Predlog je bil nato vrnjen odboru, ki je odklonil vse izpremembe in zopet postavil prvotne zahteve. V četrtek je bil v nočni seji končno sprejet vladni predlog, obenem z njim pa tudi predlog komunističnega poslanca Brodeckeja na 100-otnostno zvišanje mesečnih draginskih doklad, kar je zopet zrušilo ravnovesje. V sled tega je dr. Engliš takov po ugotovitvi izida glasovanja zapustil svoj ministrski sedež ter zasedel svoje poslansko mesto.

Obenem s tem se je odigral v parlamentu drug važen prizor. Bil je to nemški vihar, kateremu je dal povod spomenik cesarja Jožefa II. v Toplicah. Mestnemu svetu v Toplicah je bilo narečeno, da spomenik odstrani, česar pa ta ni hotel storiti. Zato je bilo pismom ukazano, da odstranijo spomenik, in so vojaški potrebni pripravili. Nemci so pa storili vse mogoče korake, tako da je notranje ministrstvo končno ukrenilo, da se pripravljala dela prekinijo. Vojaštvo je bil spomenik popolnoma nepoškodovano preneslo v mestni muzej. — Ko je ministrski predsednik dr. Černy odgovarjal na nemške interpelacije glede spomenika, je prišlo v nemških klonih do krika in hrupa, tako da ni bilo mogoče razumeti niti besede. Predsednik Tomašek je vsled njih nastopa izključil poslanca Junga in Knirscha od pet sej, nakar so Nemci zapeli »Die Wacht am Rheine«.

To bojno razpoloženje Nemcev je trajalo še v prihodnji seji, tako da sta bila zopet dva poslanca izključena za pet sej. Nemci so zapustili dvorano, še preden je vlada podala izjavo o svojem stališču v tem vprašanju, ki je bila sprejeta na znanje.

Novinski pregled.

— **Demokratični pise:** Se malo časa pa bo imel naš narod odločiti, koga naj pošlje v skupščino, da postavi temelje novi državi. Naša demokratska stranka bo bila boj z mnogimi in raznovrstnimi političnimi svojimi nasprotniki. Od Strumice do Maribora ima postaviti enotno fronto. V vseh pokrajinah, pri vseh treh plemenih, pri vseh verah, bo imela kandidate, ki prihajajo pred volice z jednim in istim programom in načeli. Interesantno je, da proti sebi ne bo imela nasprotnikov jedne politične stranke, marveč mešanico nasprotnikov: radikalci, Narodni klub, skupina Korčeva, muslimanske organizacije, srbska narodna organizacija, socialni demokrati, komunisti itd. Ti nasprotniki predstavljajo mešanico v političnem pogledu, dajejo vtisk prave nesodobnosti. To so velikosrbski in velikohrvatski šovinisti, religiozni fanatiki, ošabni kapitalisti, protivniki državnega edinstva, zaščitniki reakcije, habsburški slugi in največji sovražniki narodove svobode. To so zastareli ljudje, nedemokratični, ki ne smejo v ustavotvorno skupščino, ako hočemo izgraditi dobro in trdno državo.

— **»Riječ«** izjavi: Opravičeno je ogorčenje, ki se dviga radi sporazuma. Ali ne pozabimo onih, ki so nas prisilili na kapitulacijo. Opravičeno so protesti, opravičeno pa tudi to, da naša država izvršuje mednarodne obveze. Ako ni sporazuma, dobi besedo moč in sila. Imejmo pred očmi vsi to alternativo, zlasti pa oni, ki so zgrešili toliko strašnih zločinov proti moči in ugledu našega naroda in naše države, oni, ki streljajo našim prvobornikom v ledja tudi sedaj kakor v robatvu v Avstro-Madžarski. Država vodi odgovorno politiko, močna pa je, dokler je narod močan. Kar storimo v državi, vse ima svoje posledice za nas in našo bodočnost. Vse se areali v uspehih ali neuspehih v naši notranji in zunanji politiki. Denimo roko na srce pa se vprašajmo: Kaj smo pričakovali po dveh letih naše domače politike? Ali morda to, da se nam poklonijo Angličani, Francozi in Italija? — Treba torej nove politike, ki bo konsolidirala naše notranje razmere in s tem ojačila našo zunanjo pozicijo. V konstituantni se mora pričeti konsolidacijsko delo. Zato volite demokratske kandidate po vsej Jugoslaviji! Z izvolitvijo demokratskih kandidatov se postavi trdn temelj državi in osigura doba bodočnosti.

— **»Jugoslovenski List«** pravi v sporazumu, da ako bi se imelo kaj očitati, bi bilo to, zakaj naši državniki niso sklenili sporazuma v času Nittijevga ministristva. Takrat so bile razmere ugodnejše pa tudi v volilni kampanji nismo bili. Sedaj je naš najhujši sovražnik nezaupanje pri Evropi, ki se narašča dan za dnem. To nezaupanje so povzročili mnogi onih, ki danes kriče, zakaj vendar smo se sporazumeli z Italijo. Pogrešen je odstop od narodnega načela, ali odstop je storila vlada, narod pa se ni odklepal svojih sinov. Ali hočemo v rano državi vlivati otrova in morda, za nekako revanšo, poslati v konstituantno ljud, ki so največ krivi, da je država ranjena, ker so ji izpili večji del moči s svojim notranjim rovarjenjem? To bi ne bil patriotizem, ampak blaznost, s katero bi se okoristili Millo in D'Annunzio, bivši cesar Karol in Horthy pa Bolgari in Albanci.

— **»Jutarnji List«** prinaša iz Velike Oorice poročilo o volilnem shodu hrvatske pučke seljačke stranke. Udeležba je bila ogromna. Dr. R. Horvat, kandidat seljačke stranke, je izjavil v svojem govoru: Hrvatski, Srbi in Slovenci so leden narod. Mi imamo jedno državo s kraljem Petrom in regentom Aleksandrom. Mi smo republikanci, ali danes ni čas za realiziranje našega programskega ideala iz zunanje političnih razlogov kakor tudi iz notranjih v naši državi. Izvedbo našega programa v tem pogledu moramo odložiti za poznejše čase. Kandidat dr. Horvat ni govoril samo v svojem imenu, marveč v imenu vodstva stranke. Ne vemo, kateri neposredni razlogi so pripravili vodstvo stranke, da je izpremenila svoje principielno stališče, ali dvoma pa, da je tudi po rapalskem sporazumu nastala situacija vplivala na orijentacijo seljačke stranke. Tako previdna zavest in interes narodne skupnosti, ki daje vero v obstoj in procvit Jugoslavije. Mogoče so borbe v vprašanju notranje politične in upravne preditive, ali napram zunanosti moramo biti čvrsta skale in granita!

Pozor somišljeniki!

Velikna Zava JDS. je na Kranjskem pred.

Ondi so se vršile »otresine«. Zdi se, kakor bi imele simboličen pomen: take se godi človeku, ki hoče biti literat. Če opesha, je slovstvu izgubljen. Vstaja vzlic vsem težavam, bridkostim in krivicam, zasluži venci! S trnjem je posuta pot učenjaka. In cesta, ki vedo do vrhuna umetnosti, je kakor križev pot na Golgato ...

Skozi mesto so šli dijaki, včasih jih je bilo do sto, spremljajoč mladega tovariša, ognjenega v plateno vrečo. Nad njim se je nesel napis, ki je naznačeval vsem mimo idočim, da je ta mladelec še »živel, ki še ne pozna šeg učnih ljudi«. Na pragu gostilne je eden izmed dijakov pozdravil prišleca z latinskimi ogovorom in naznanil, da bo sedaj »izpit za preizkus vztrajnosti v literarnih stvarih«. In kandidata so obstopili in ščipali ter skubili kakor piščice, kilico, da nima niti pojma, kaj so to »smores studiosorum« (šege dijakov).

Za zaprta vrata krčme je »otresanje« dijak bil ključ, t. j. močnejši tovariš so ga vzeli na roke ter z njim dvignili vrata iz tečajev. Kor pa je moral biti ključ »zelena«, so mu prej namazali nos in brado z barvo. To pa ni mogla biti posebno prijetna. Vsa mladiška oblast je dala ukaz, naj bi se vsa barva ne rahile reči nečiste in smradljive, gumenec ... Pri dviganju vrat je sbor dijakov pel latinsko pesem, ki se v pre-

vodu glasi: »Radoet imamo mnogoteri! Dijaki otresajo dijaka. Ta beanus v svoji domišljavosti ne razume življenja modrijanov. Beanus, tvoja usoda je huda! Dijaki ti pribijajo rogove, ne pomagati ti jeza in kljubovanje — močno boš otresen! Tudi če bi ti bila oče in mati, morda trpeti do konca, rad ali ne rad, zakaj ti si arcibeanus. Ali potem, ko dospješ v šolske klopi, ne bo nikdo tajil, da si pravi filozof.«

Glavni del obreda se je vršil v krčmi. Tam so ga položili na tla. Moral je namreč sedaj predstavljati kladlo. Dali so nanj debelo tesarsko vrv in ga obdelovali s pestmi kakor z žago in strgalom. Pri tej operaciji so mu vzeli iz žepa list, ki so mu ga bili prej na tihem tja dali in ki naj bi prihajal od njegove pestunje v otroških letih, ga prečitati na glas. V tem pismu mu je nekdanja pestunja poročala, kako ga je nosila na prsih, mu dajala »bakalijec«, ki jih je rad jedel ter farnala, da mora zdaj biti brez nje, zakaj bila mu je vedno v obrambo in mu maršakatero solzo utrla s enkrvino. Obenem so ga nebljžji sosedji ščipali v lica, spominjajoč ga teh zlaščic doživljec.

Po pismu je prišla na vrsto takozvana »kopel«. Dijak je sam prinčel v sobo kad z mrlo vodo; predenj sta stopila dva »asistenti« in namakajoč v kad škropilnik sta mu škropila v obraz, nato mu nekaj vode vlivala za

ovratnik, v ostalo vodo pa sta ga končno nekolikokrat preko glave pokorznila. Po kopeli so kandidata obrinili z najgrobjšim platnom in mu lase počesali z železnim češljem.

Oni dijaki, ki so se med »otresinami« jezili, so morali prebiti obred še enkrat. Kdor pa je potrpežljivo prenesel preletus do konca, je po predloženju mu formuli prisegel, da je »hvaležen za prijaznost, da se mu je dala prilika za to izkušnjo«.

»Otresine« so v nekoliko drugih oblikah bile znane tudi italijanski, nemški in češki akademski mladini. Iz Padove so se prenele tudi drugam, a se čisto postale pravo barbarstvo »tesanje«.

Na Krakovski univerzi so otresine zbujale toliko strahu, da jih je rektor Adam iz Bochenije končno prepovedal, ker mnogi niso hoteli priti na vseučiliške študije, samo da bi ubili »otresinam«. Podobne obrede so imeli tudi nemški akademiki na Dunaju in drugje, ter so se uvajali tudi že med Slovani. Toda padovanske strovitosti niso dosežale nikoli. Nekdanje dijaške objestnosti so koncem minolega stoletja izgubile in danes jim niti sleda ni več. Življenje se je zorenilo in borba za obstanek je še sama dovolj stresala in stresala dijaško voljo in vztrajnost. Tako je dandanes vse to — preost.

Politične vesti.

== Narodni socijanci so pred volitvami v nekaterih stvarih na zunanjo mnogo hujši kakor komunisti. Tako so zlorabili znani načrt uredbe o redu in radu: da razburijo zasebno uradništvo proti JDS. Izkazalo se je pa takoj, da ta načrt ne glede na to, da niti v ministrijski svet ni prišel, ne vsebuje ne besedice glede zasebnih nameštencev. Pač pa, da ima pametno določbo v interesu države in delavstva, da se imajo stavke v industriji poprej skušati poravnati z državnim posredovanjem. Odkriti podpira narodne socijance tudi znanji g. Pesek, ki ima sam svojo banko in svoje kupače. Glavno geslo njegove stranke pa je proti bankirjem in verzičnikom. Zanimivo je sedaj gledati, kako narodni socijanci in Pesek kričijo zoper državno intervencijo pri stavkah. Zato jih je treba spomniti, kako so oni nastopali leta 1919. in 1920., kadar se je pripravljala kaka komunistična stavka na železnicih. Takrat so bili vsi uradi polni raznih narodnih socijancev ki so klicali policijo in vojaštvo na pomoč in zahtevali, da se vse komuniste zapre. Iz Ljubljane in Maribora so se vrstile denunciacije, kako je treba s silo zatreti komunistični pokret. In bilo je veliko kričanja, zakaj se ni izgnalo ali pa zaprlo komunistov in socijalistov. Narodni socijanci so torej glede pobiranja štrajkov včasih na enem, včasih na drugem stališču. Takim nesnim ljudem privatno uradništvo ne bo nasledilo.

== Vsi obrtniki za JDS. Obrtništvo je precej časa z nezanimanjem sledilo volilnemu pokretu, ker je čutilo, da bi bil sedaj čas spraviti v veljavo tudi čisto gospodarske obrtniške interese. Držalo se je rezervirano in čakalo, kako bodo politične stranke spoile politične svoje interese s kričevimi interesi posameznih stanov, med katerimi so pač obrtniki najbolj prizadeti. Ko je klerikalna stranka obrtniški stan popolnoma pozabila, ko so narodni socijanci na najslabšem mestu postavili čisto neznan osebo iz Žirov (ki je na Franchettijevem shodu v Žireh sam izjavil, da ne ve še, katero stranko bo volil!), ko so se socijalni demokrati postavili v odkrito bojno stališče tudi proti malemu in srednjemu obrtu, in ko je končno še SKS pustila na cedilu svoje »samostojne obrtnike«, se je začel položaj čistiti. Vsi so videli, da je svojo dolžnost namreč obrtništvo izvršila samo JDS, ki je na vseh treh listah na dobro mesto postavila najboljše obrtniške strokovnjake. V odporu proti obstoječim strankam se je v raznih kranjskih mestih in krajih snovala posebna samostojna gospodarska obrtniška stranka. Ker ta stranka ni nič drugega namerala, kakor spraviti obrtnika-strokovnjaka v parlament in ker na drugi strani je bilo za postavitev lastne liste že prekasno, je naprosila obrtniškega kandidata JDS g. Engelberta Franchettija, da zastopa tudi njo in v njej organizirane obrtnike. Načelstvo JDS je na to pristalo. Tako bodo vsi zavodni obrtniki iz cele dežele glasovali za kandidatsko listo JDS.

== Samostojna gospodarsko - obrtna stranka, ki so jo osnovali na Gorenjskem, je opustila svojo nadaljnjo organizacijo in je sklenila priporočati svojim somišljenikom kandidata JDS Engelberta Franchettija.

== Tudi narodni socijanci za kandidata prof. Jos. Reisnerja. Snoci se je pripetilo, da so naši mladi narodni socijanci morali pritrjevati, da si imeli namen odločno ugovarjati. Na volilni shod so privedli s seboj tropo somišljenikov, na čelo pa so se jim postavili g. Hiter, Juvan in Vojska. Očitno je bil pripravljen naslov. Toda po mirnem in stvarnem govoru g. prof. Reiserja je izjavil najprej g. Hiter, da pritrjuje kandidatovim izjavam v polnem obsegu ter da kandidata v vsakem oziru spoštuje. Nato je nastopil še g. Juvan, ki je slovesno izrekel, da podpisuje g. Reiserjev program z obeh rokama, da mu ne more ničesar očitati, a da le obžaluje, da ne stoji Reiser na prvem mestu kandidatne liste, ker ga skrbi, da kot drugi ne bo izvoljen. In le zato je nato napadel JDS. Volilci so smatrali Juvanova skrb za dober dovod. Dne 28. t. m. pa javni in zasebni nameštenci dokažajo, da so Hiterovega in Juvanova mnenja ter bodo zato vsi volili prof. Reiserja.

== Napredno politično in gospodarsko društvo ter krajevna organizacija JDS za kolodvorski in šentpeterski okraj vabijo vse svoje somišljenike na volilni shod, ki se vrši v nedeljo 21. tm. ob 10. dopoldne v hotelu Struželj, Dalmatinova ulica. Glavni govornik g. župan dr. Ivan Tavčar.

== Krajevna organizacija JDS. V spodnji škici vabi vse somišljenike, da se udeležijo sestanka v soboto dne 20. tm. ob 7. zvečer v gostilniških prostorih g. Petra Štenica.

== Odločitev. Volitve se bližajo. Ni več dolgo do onega dne, ko bo padla kocka o bodočnosti Jugoslavije. Med ljudstvom se kažejo znaki nestrpnega pričakovanja. Trd bo boj, neizpoveden, zakaj trile bodo stranke druga ob drugo, ki se po svojem programu in svojem delu diametralno razločujejo. Zapečaten bo usoda, za tako težko, s krvjo brezčestnih junakov priborjeno Jugoslavijo. Odločilo se bo, ali se bodo uresničile tiste vzvišene ideje tisočev in tisočev mladih borcev, kojim je bila edina želja, ujediniti Jugoslavia ali onih, ki skušajo s pomočjo brezvestnih agitacij razdrobiti Jugoslavijo na več raztresenih delov in kojim so njihovi programi samo začasno slepilo, ki izgube po volitvah svojemu veljavno. 28. novembra bo pokazalo ljudstvo svoje volje. Če zmaga klerikalizem, gorje nam, ki čujemo jugoslovanske, rodilo se nam bo novo Kosovo. Toda ne odnehamo! Naše ideje morajo iti preko vseh plazov in prepadov do končnega cilja. Demokratska stranka, edina, ki čuti in dela z

duhu jugoslovenstva, mora zmagati! Na podvojenem delu!

== Klerikalni avtonomizem v premislek. Klerikalci so toliko ponosni na svoj avtonomizem. In vendar je dr. Korošec svojčas za hrbtom demokratov pristal na to, da se za delegata financ v Ljubljani imenuje Srb. Zakaj je na to pristal, je precej prozorno, če se pozna strankarska strast klerikalcev, ki jim je na polt tudi slovenski uradnik, ki se za politiko ne briga.

== Volilni shod JDS v Brezicah. V četrtek 18. t. m. so se vršili ob polni udeležbi vseh slojev in stanov volilcev mesta Brezice volilni shod JDS, ki je nepričakovano dobro uspel. Na shodu sta poročala strankina kandidata g. Rebek in Prekoršek o programu stranke, njenem delu in cilju. Ministru dr. Kukovcu, nositelju liste JDS na Štajerskem, se je izrekla soglasna zaupnica v zahvalo za njegovo nesebično in stvarno delo za vse sloje našega naroda.

== Kandidatna lista JDS na Štajerskem. 1. Dr. Vekoslav Kukovec, minister, Beograd. 2. Ivan Rebek, ključavničarski mojster, Celje. 3. Ivan Prekoršek, uradnik javne bolnišnice, Celje. 4. Vilko Weigl, trgovec, Maribor. 5. Ivan Rausl, posestnik, Obrež pri Središču. 6. Anton Gnus, nadučitelj, Dol. 7. Ivan Kejžar, narodni poslanec, Maribor. 8. Peter Mravljak, posestnik, Vuhred. 9. Konrad Elsbacher, trgovec, Laško. 10. Fr. Petelinšek, kolar, Oplohtica. 11. Karl Kveder, ravnatelj meščanske šole, Ptuj. 12. Vekoslav Spindler, uradnik, Celje. 13. Ivan Kitak, železniški uradnik Rogatec. 14. Josip Sabati, nadučitelj, Zgornja Poljskava. 15. Fran Kolenc, p. d. Irman, veleposestnik, Ivanje pri Ljubnem. 16. Ignac Toplak, mlazar, Trbovlje. Kvalificirani kandidati: 1. dr. Milko Brezgar, narodni poslanec, Ljubljana. 2. dr. Vladimir Sernee, odvetnik, Maribor. 3. dr. Ernest Kalan, odvetnik, Celje. 4. Franc Mravljak, profesor Maribor. Namestniki: 1. Fran Voglar, profesor in poslanec, Maribor. 2. dr. V. Železnikar, zdravnik, Slov. Gradec. 3. dr. Franjo Šalamun, odvetnik. 4. dr. Avgust Reisman, odvetniški kandidat, Maribor. 5. dr. Jože Tavčar, zdravnik, Središče. Volilna žarna naše stranke na Štajerskem bo na vsakem volišču postavljena kot tretja in bo označena s državnimi barvami (modro - belo - rdeče).

== Dr. Trumbić odstopi? »Večere« iz Beograda, da bo dr. Trumbić v kratkem podal svojo demisijsko. Dr. Trumbić smatra svojo misijo v zunanji politiki za končano in hoče posvetiti svoje delo konsolidaciji državnih razmer. Najbrž bo dr. Trumbić podal svojo ostavko po volitvah v konstituantno. — d

== Klerikalna reklama v Mariboru. Iz Maribora poročajo, da skušajo klerikalci dobiti zase zavedne naprede Primorje na ta način, da uganjajo na podlagi Italije sklenjene pogodbe najgubnejšo reklamo za svojo stranko. Danes je raznašal med uradniki urami po Mariboru sluga mestnega magistrata lepake z debelim napisom: »Rojaki iz Primorja! Delanja govore!« v katerem hvalijo klerikalne zasluge za Primorje. (Kako govore delanja pa je razvidno iz zadnjega protestnega shoda proti rapalski pogodbi, katerega se klerikalci niso niti udeležili!) — Obenem pa so izdali klerikalci še drug lepak, na katerem navajajo grehe, ki jih očitalo nasprotnne stranke dr. Korošcu. Med temi grehi so med drugimi sledeče: cvetke: dr. Korošec se je kot minister oženil, Korošec je kupil 70 graščin, dr. Korošec ima 52 milijonov kron premoženja itd., itd., pozabili pa so na znano lajlo afero, o kateri molče.

== Iz modrške županije. »Novosti« poročajo, da bo nosilec demokratske liste za modrsko - reško županijo Modruk - Reka dr. Tomislav Tomljenović. Drugi poslanec na tej listi pa bo arhimandrit Valerijan Pribežević.

== Bolgarski revolucionarni komite. Zadnje čase so se v okolici Skoplja pojavili pozivi, v katerih se prebivalstvo pozivljalo, naj glasuje pri volitvah za notvalno listo, ki jo priporoča bolgarsko - macedonski revolucionarni komite. Cilj te skupine je priklonjenje Macedonije k Bolgarski. Policija je vsled tega aretirala nekaj trgovcev iz Skoplja, ki so razširjali ta pokret.

== Nehvaležnost je plačilo sveta. Mož, ki si je pridobil največje zasluge za svojo grško domovino, je Venizelos. Njegova ožja domovina Kreta je pripadala Turški. Njegovemu neumornemu in poštenemu delu je uspelo, da se je ta največji otok po hudih in krvavih borbah končno vendarle združil z Grško. Ko je prišla na krmilo grška država, je bilo njegovo prvo delo kot ministrski predsednik, da stoji v prijateljsko zvezo s sosedno Srbijo in Bolgarsko. Skupnemu delu s takratnim srbskim ministrskim predsednikom Pašićem in bolgarskim ministrskim predsednikom Gešovim se je posrečilo, da je bila ustvarjena balkanska zveza, ki je imela za posledico vojno proti Turčiji. Iz te vojne so izšle Srbija, Grška in Bolgarija kot zmagovalke in napravile konec turskemu gospodstvu v Evropi. In Grška se je silno povečala. Dobila je ozemlje do Gevečija s pristaniščem Solunom, polotok Kalkidiko in celo vrsto manjših otokov. Izbruhnila je svetovna vojna. Takratni grški kralj Konstantin se je postavil na stran Nemčije in Avstrije in bila je nevarnost, da bo Grška izgubila vse, kar si je izvojevala v balkanski vojni. Kot dalekoviden državnik je nastopil Venizelos proti tej politiki, zahtevalo, da se Grška postavi odločno v konstantin. Nastala je huda borba med konstantinom in Venizelosom, ki je končala s tem, da je bil Konstantin izgnan in da je dobil v roke državno krmilo Venizelos. Ustvaril je Veliko Grško, ki sama do Ca-

grada in v Malo Azijo, kateri pripada eno največjih svetovnih tržišč. Smirna, a grški narod se mu je zahvalil za njegove velike zasluge, ki ga dvigajo med največje močje, ki jih je kdaj imel grški narod, s tem, da mu je izrekel nezauzanje pri volitvah in glasoval za Konstantina, ki bi bil s svojo politiko prav gotovo zaigral Grško.

== Madžarsko časopisje na Dunaju. Odkar je zavladal na Madžarskem Horthy, je postal Dunaj važno središče madžarskih emigrantov, ki se poslužujejo predvsem časopisja za propagando proti sedanjemu režimu na Madžarskem. Najvažnejši faktor v tem oziru so meščanski emigranti, ki imajo svoj dnevnik »Beesi Magyar Ujsage«, katerega vodi znan madžarski novinar dr. Evgen Lazar. »Beesi Magyar Ujsage« izhaja dnevno na osmih straneh v več stotisoč izvodih, ker je zelo razširjen na Slovaškem, Sedmograškem, v Jugoslaviji in v Ameriki. Urejevan je v skrajno protifrancoskem duhu in ostro nastopa proti sedanji madžarski vladi. Ker je močno razširjen v češkoslovaški republik, v Jugoslaviji in v Romuniji, piše zelo previdno o narodnostnih vprašanjih in se vzdržuje vsake irendentične propagande. Duševni vodja meščanskih emigrantov je grof Mihail Karoly, čegar bivališče je neznano. Na-

Telefonska in brzojavna poročila.

RATIFICIRANA RAPALLSKA POGODBA.

— d Rim, 19. nov. (Brezzično) Parlament je ratificiral rapalsko pogodbo.

— d Zagreb, 19. novembra. Kakor javljajo »Novosti«, je na večerajšnji seji ministrskega sveta poročal zunanji minister dr. Trumbić o razlogih, ki so nas prisilili, da smo sklenili sporazum z Italijo. Seje so se udeležili vsi ministri razen dr. Korošca, dr. Krizmanca, Jofiča in Marinkovića. Po daljši debati se je sklenilo, da vlada ratificira pogodbo. Minister dr. Kukovec je izjavil, da sprejme pogodbo, da ne bi prišlo še do večje nesreče. Ministra dr. Drinković in Kovačević sta izjavila, da bosta danes podala svoje mnenje. Ministrski svet je sklenil, da se ratifikacija spravi v zvezi z vprašanjem kabineta tako, da morajo ministri, ki ne bi hoteli podpisati pogodbe, odstopiti. Glede ministra dr. Korošca javlja »Narodna Politika«, da on na poziv ministrskega predsednika Vesnića ni mogel pravočasno odstopiti v Beograd in da mu je preko deželne vlade poslal nastopno brzojavko: »Brzojav, ki mi je bil doposlana preko deželne vlade, se misljal snoti. Nikakor ne morem priti k današnji seji. Prosim, naj se to ne smatra tako, kakor da se ne strinjam. Vrnem se v ponedeljek.« »Narodna Politika« javlja nadalje, da bo vprašanje ratifikacije rešeno v nekaj dneh.

STAVKA NA TIROLSKEM.

— d Inmost, 19. nov. Da bi preprečilo tekmovalno streljanje deželne brambe in prihod gostov, je socialno-demokratsko delavstvo državne železnice in južne železnice (do Brennerja) ustavilo delo, tako da je na vseh železniških progah na Tirolskem od noči ob 24. uklenjen vsak osebni in blagovni promet. Snotnja izdaja lista »Alpenland« naglašja, da se drugi železničarji nikakor ne strinjajo s stavko.

— d Inmost, 19. nov. Tekmovalno streljanje tirolskih domobrancev se je davi pričelo nemoteno ob gori Isel. — Po vsej deželi je železniški promet ustavljen. Začasno ni mogoča nobena zveza na železnicih. Luksusni vlak, ki se je odpeljal večeraj z Dunaja proti Parizu, ni dospel v Inmost. Najbrže se je ustavil na Solnograškem. V Landecku stoji garnitura posebnega vlaka, namenjena za prevoz plebiscitne komisije na Koroškem, na potu iz Ostendeja proti Celovcu.

KONSTANTIN SE NE SME VRNITI.

— d Beograd, 18. nov. Iz Soluna javljajo: Po definitivnih poročilih o neuspehu pri volitvah je ministrski predsednik Venizelos z ladjo odstopoval v Egipt, kjer je že leta 1915. iskal zatočišče po prepiru z bivšim kraljem Konstantinom. Rhalliosov kabinet je formiran iz vrst opozicije. Za danes se pričakuje vladna deklaracija. Zastopnika entente, francoski in angleški poslanik, sta po instrukcijah svojih vlad izjavila, da niti Francija, niti Anglija ne bosta pristali na povratek bivšega kralja Konstantina na grški prestol. To zadržanje velesil je vznemirilo vse načelnike opozicijskih strank, ki so v vprašanju prestolonasledstva različnega mnenja: med tem, ko Gunaris se nadalje zahteva, da se vrne Konstantin, so zmerni elementi za princa Pavla. Končno se je med načelniki opozicije dosegel sporazum in opozicijsko časopisje izjavlja, da se opozicija po koraku zavzemajo zadovoljuje s povratkom bivšega prestolonaslednika Jurija na prestol. Zmaga rojalistov temelji v glavnem v nezadovoljnosti, ki jo je Venizelosova okolica čutila v narodu s terorjem nad pristaši Konstantinovega režima.

— d Pariz, 19. novembra. (Brezzično). Iz Aten poročajo, da bo kraljica Olga prevzela regentstvo. Venizelos se bo umaknil v Nizzo.

SE NI ČAS ZA VMEŠAVANJE.

— d London, 19. nov. »Daily Chronicle« meni, da novi položaj na Grškem ni tako resen, da bi bilo vmešavanje angleške vlade upravičeno. Angleški kabinet misli, da naj se smatra novi položaj na Grškem kot zadeva, ki se tiče grškega naroda samega. Šele tedaj, kadar prejme angleška vlada ne-

pol meščanski krogi imajo svoj tednik »As Ember« (človek), ki ga izdaja in urejuje Franc Gündör. Tednik je vsled svojih senzacij precej razširjen. Gündör je novinar — reporter, ki izsledjuje vsako politično tajnost. Pri njegovem tedniku sodelujejo tudi razni klerikalni politiki. Zmerni socijalistični emigranti so razdeljeni v dve skupini. Eno tvorijo pristaši bivših ljudskih komisarjev Kunfijs in Böhma in so navidezno za drugo internacionalo. Ta skupina je v zvezi z avstrijsko socialno demokracijo in z »Arbeiterzeitung«. Izdajajo pa tudi svoj madžarski tednik »Villagossage« (lud), ki ga urejuje Kunfi. Tudi komunistični emigranti imajo svoje časopisje, v katerem nadaljujejo propagando za sovjetsko republiko. Njihovi glasili sta perijodični »A Proletare« in dnevnik »Correspondence-Review«, ki izhaja v nemškem in francoskem jeziku. Komunisti so najmanjša skupina madžarskih emigrantov. Njihovi voditelji so bivši ljudski komisarji za vojne zadeve Bela Szanto, Evgen Landler in predvsem dr. Jožef Pogany. Iz teh podatkov je razvidno, da je medžarsko vprašanje precej komplicirano in da še dolgo ne bo rešeno. Madžarska ostane za nas in Čehoslovaško slejko prej velika nevarnost.

URADNO POROČILO, DA NAMERAVAJO SPRAVITI KRALJA KONSTANTINA NA PRESTOL, BI BIL NASTOP ANGLEŠKE VLADE POTREBEN. PO MENJU ANGLEŠKE VLADE JE ŠE ČASA DOVOLJ, DA SE TO VPRASHANJE PROUČI.

ROMUNIJA NE ZAHTEVA VOJNIH KRIVCEV.

— d Beograd, 18. nov. Iz Bukarešte javljajo: Romunska vlada je obvestila bolgarsko vlado, da se odreka pravici iz neutilizacije mirovne pogodbe za izročitev vojnih krivcev.

NAPAD NA ČESKO - POLJSKO RAZMEJITVENO KOMISIJO.

— d Varšava, 18. nov. »Robotnik« poroča, da je radi dogodkov na tešinskem ozemlju ogorčena množica napadla češkoslovaško - poljsko komisijo, ki določa mejo pri Frydku. Ko je odšla obojema straža, jo je množica napadla s kamenjem. Straža je na to streljala. Dva člana komisije, poljski in češkoslovaški inženir, sta bila težko ranjena. En češkoslovaški vojak je bil ubit, več oseb pa je ranjenih. V Czantoryju je bila napadena češkoslovaška straža. Množica je uničila vse aparate, zemljevide in akte.

KOLIKO ZEMLJE JE IZGUBILA BOLGARIJA.

— d Beograd, 18. novembra. Okupacija novih krajev, ki nam jih dodeljuje mirovna pogodba na vzhodu naše države, je izvršena popolnoma ter ima samo še komisija za razmejitev izvršiti svoje posle, na kar se bo vzhodna meja zaznamovala popolnoma definitivno. Vendar pa se še sedaj lahko podajo gotovi podatki o teh krajih, ki jih dobimo na vzhodu. V strumniškem okraju smo dobili 875,3 km², v bosiljgradskem okraju 802,9 km², v caribrodskem okraju 602,4 km² in v vidimskem okraju 166,4 km². Vsega skupaj dobimo torej ob Bolgarske 2447 km². Kakor se vidi, to ozemlje ni posebno veliko. Mnogo večje le ozemlje, ki ga dobi Grčija ob Bolgarske. Grčiji je po mirovni pogodbi dodeljenih v Traciji 8177 km², v Pasmakliji pa 346 km². Skupaj je morala Bolgarska odstopiti Grški 8823 km². Celokupno je Bolgarska izgubila 10.970 km², kar pomenja devetino njenega ozemlja (Tako velika je bila približno naša Kranjska.)

POLJAKI IN BOLJŠEVIKI.

— d Riga, 17. novembra. (Orient.) Poljska mirovna delegacija v Rigi je iz verodostojnega vira prejela vest, da boljševiski v Smolensku organizirajo armado, v katero siloma uvrščajo takimenovalne prostovoljce, ujetje poljske vojske. Ujetniki vstopajo v to vojsko v nadi, da jim ne bo treba več tako stradati, kakor v ujetništvu. Tako sestavljene oddelke imenujejo poljsko revolucionarno vojsko. Zapoveduje ji članik bivše carske vojske Longweis, lud, Poljska delegacija je protestirala proti temu pri ruski delegaciji, opirajoč se na 2. člen premirja, ki prepoveduje sestavo takih prostovoljskih oddelkov.

MIROVNA POGAJANJA V RIGI.

— d Riga, 17. novembra. V torek bo prva javna seja mirovne konference. Na dnevnem redu je izmenjava poblastil. V nedeljo je bil drugi pripravljani sestanek. Obravnavalo se je vprašanje strogega ravnanja po premirju in dosegei se je sporazum glede dobave sladkorja. 70% sladkorja v Voliniji je namenjeno za Poljsko.

RUSKI BEGUNCI.

— d Pariz, 19. novembra. (Brezzično). Po poročilih iz Carigrada, je prispelo iz Krima v Carigrad 50.000 beguncev; več tisoč jih še pričakujejo.

Iz naše kraljevine.

— Jugoslovanska Mensa academica v Pragi. Po soglasnem sklepu skupščine Jugoslovanske akademije menze v Pragi se zahvaljujejo najprišernejši g. Ivanu Hribarju, poslaniku kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v Pragi. Roku Bradanoviću, častnemu konzulu kraljevine SHS v Pragi, Matji Dragičeviću, podpredsedniku Pripomočnog odbora Jugoslovanske menze, za dobroto, izkazano, ko je bila akademski mladina brez vsake pomoči in ki nam jih izkazuje še danes. — Upravni odbor Jugoslovanske akademije menze Fr. Kogoj, t. d. predsednik; sekretar, Ivo Španić, t. d. tajnik.

Neodrešena domovina.

— Jugoslovenci, ne selite se! »Edinost« poroča, da se je polavilo kot zelo neperjetna posledica rapalske pogodbe gibanje izseljevanja na Krasu, na Vipavskem in tudi v gorški okolici. Nekateri kmetje hočejo prodati posestva in se izseliti. »Edinost« pravi k temu, da pomeni zapuščenje naše slovenske posesti najkvarnejše protislovensko početje. Potrebno je, da ostanemo vsi, vsak na svojem mestu, in s svojo neomajno prisotnostjo dokažemo svojo voljo do življenja. Ostanite v deželi! To velja v prvi vrsti o naših kmetih, ki so ona trdna podlaga, na kateri sloni celokupno življenje in stremljenje vsega našega rodu, ki pripade Italiji. Torej ne selite se!

— Z usodo Trsta uganjajo italijanski nacionalisti prav nevarno igrati. Čehi so pred kratkim že rekli, da poidejo iz Trsta, ako ne preneha napram njim bedasta fašistovskoonacionalna gonja. Sedaj izvajajo nacionalisti, da Trst ne sme postati kolonialni tučev. Kjer se bodo govorili najrazličnejši jeziki in delala vsa mogoča politika, samo italijanska ne. Zahtevalo za tuje tozadevno posebno strog red, vse mogoče olajšave pa za trgovinsko srečo Trsta in Italije. To se pravi: tuji ven! Tak politika ne more prinesiti Trstu dobre bodočnosti. Italijanski trgovci iz kraljevine ne bodo iskali Trsta. Ako zapade srednjevropske narode ven, bo tržaško pristanišče kmalu prazno.

— Dalmatinski listi napovedujejo novo Kosovo. »Život« piše v črno obrobjenem članku: Naš spor z Italijo ni rešen v smislu volje naroda in pravice, ta rešitev meče širrom Jugoslavije seme krvavega obračuna. Našim bratom, ki ostanejo pod tujem, rečemo, da to ne pomeni našega odrekanja, nego njihova gruda je postala naše novo Kosovo. — »Jadrani« je izšel s črno obrobjeno prvo stranjo. — »Novo Dobro« piše o drugem Kosovu: Naj ve conte Sforza in vsa Italija, da Lazarjevi potomci ne dajo pardona potomcem Cesarja Borgie! Usoda se izvrši in pogažena pravica bo maščevana. — Na katedrali sv. Dujma v Splitu je visela velika črna zastava v znak žalosti splitskega mesta.

— V Bovcu na Goriškem je umrla gospa Ana Strausgiti v lepi starosti 99 let, vdova po pokojnem Francu, večletnem županu. Bila je mati višjesodnega svetnika Edvarda Strausgiti v Trstu ter Ant. Strausgiti, posestnika in trgovca v Bovcu. Leta 1868. je spremljala svolega moža na Lavričev »Veliki tabor« na Vipavsko, bila je vzorna narodnjakinja in je vzgojila svoja sina v narodnem duhu. Ohranimo ji blag spomin!

— Zalivanje v Splitu. Po vseh ulicah s hiš, trgovin, s sedežev so visle žalne zastave. Meščani so nosili narodne kokarde, črne ovčje. Obča žalost je zavladala v Splitu radi rapalskega sporazuma. Vršla se je velika manifestacija, protestni shod, ogromen spreved. Na shodu je govoril pesnik Katilinić-Jerović, ki je rodom iz Istre. Za njim je govoril starosta mestnega Sokola, Slovenec dr. Lavš, rekoč, da ni besed, s katerimi bi se dala izreči bol radi sporazuma. Prišli smo do tretjega Kosova. Narod, ki živi ob krvavi Soči, je naš narod, katerega ne bomo nikdar pozabili. Imperijalisti ne računajo s tem, da se ideje in narod ne dajo deliti. Sokolstvo bo gojilo idejo osvobodjenja od Vardarja do Soče, da čim prej osvobodimo naše tretje Kosovo.

Shod JDS. za javne in privatne nameštence.

Ljubljana, 19. novembra.

Po mnogih dobro uspešnih shodih v Ljubljani in po deželi je sklicala JDS za danes zvečer v Mestni dom shod za javne in privatne uradnike, vpokojeence, poduradnike in služe. Dvorana Mestnega doma je bila polna zavednega uradništva vseh kategorij, le redki pa so bili zastopniki nasprotnih strank, med njimi seveda najglasnejši, kakor vedno, pristaši NSS, pod vodstvom g. Vojske, Hlita in Juvana.

Shod je otvoril profesor Jug. pozdravljajoč v velikem številu zbrane zborovalce in navzočega kandidata uradništva g. prof. Reiserja in ministra za socialno skrb dr. Vekoslava Kukovca.

Kandidat profesor Reiser je v svojem govoru omenjal, da nastopa kot star znanec uradništva, katerega je posvetil že od nekdaj vse sile. Izjavil je, da je sprejel kandidaturu edino v interesu javnih nameštencev in upokojeencev in da se je svojeodno odtegnil javnemu življenju samo zato, da služi svojemu poklicu. Kandidaturo pa je mogel sprejeti le iz rok stranke, katere pristaš je in katera se je obvezala vršiti svojo dolžnost namreč uradništvo. Iz tega vzroka pa tudi odreka pravico, pogovarjati se za pravice uradnikov onim strankam, ki rulejo proti vred-

vi naše države. Menda ni nikogar v državi, ki bi bil zadovoljen s sedanjim položajem, a v interesu splošnosti ni, če se očita predstavnikom posameznih strank, da so sami lumpi in falotje. Onim, ki to očita, se mirno lahko odvrne, da gotovo sami niso dosti boljši. Pred vsem je potreba, da se uredi naša državna uprava tako, da bo jamčila za pravice in svoboščine posameznikov. Zahtevamo pred vsem zakonito, objektivno in čisto uradovanje. Državnim nameščencem se morajo zagotoviti iste pravice, ki so jih deležni ostali državljani. Nad nami ne sme vladati nikaka stranka in vsakemu uradniku mora biti zagotovljeno, da ima izven urada prebivališče, kakršnega sam hoče. Tudi zagotavljanje pokojnine se mora smatrati za bisten del naših pravic. Zagotovitev pokojnine je pogodba do smrti, v kateri morajo biti zajamčeni taki prejemki, kakor jih imajo aktivni tovaršiši. Zaradi čistote uradovanja morajo biti uradništvu zagotovljeni taki službeni prejemki, ki so času primerni, da ni treba uradniku iskati postranskih dohodkov, ker bi bilo le v kvar službi sami. Iz teh vzrokov pa je nujna potreba, da se uradništvu trdno oklene svojih organizacij, ker bodo prodirle le one zahteve, za katerimi stoji veliko število, cela organizacija. Kar se bo dalo doseči, se bo dalo le s skupnim nastopom, nikdar pa ne bo uspeha, če bodo s diklatom skušale posamezne skupine izsiliti uspeh. Ureditev službene praxe mora biti nujna zadeva, katero bi ne smela smatrati nobena stranka, ki računa na uradništvu, za odložljivo. Edino uradništvu je v teh težkih časih vzdržalo in se zavedalo svojih dolžnosti napram državi, zato je tudi dolžnost države, da naše želje upošteva. JDS je dala zagotovilo, da bo upoštevala in se zavzemala za interese uradništev, kakršne sem ji naslikal, zato sem prevzel tudi kandidaturu na tej listi. Kljub temu pa je izključeno, da bi se zavzemal samo za svoje strankarske prištevke, marveč izjavljam, da bom ščitil interese vsakega uradnika, ne oziroma se na to, da je morda pripadnik nasprotnih političnih mi stranke. JDS si je zapisala na svoj prapor boj za edinstveno nacionalno državo. Kot kandidat za javne nameščence izjavljam, da se strinjam s tem programom in da odobravam politični boj proti onim strankam, ki skušajo rušiti temelje naše države. Slovenski javni nameščenci so za ujedinjenje, zato napovedujejo boj vsakomur, kdor bi bil proti. Spas Slovencev je edino v močni edinstveni državi, vsak separatizem pa se mora smatrati za zločin nad enotno državo, proti kateremu moramo nastopiti z vsemi sredstvi. To izjavljam ne v svojo politično korist, marveč v splošno stanovsko korist. Burno odobranje je je sledilo izvajanjem g. prof. Reiserja.

G. Hiter se je oglašil nato k besedi ter stavil na kandidata vprašanje, zakaj se v svojem govoru zavzema samo le za javne, državne nameščence, ne pa tudi za privatne uradnike in nameščence. Kandidat prof. Reiser mu je po govoru ministra dr. Kukovca odgovoril, da smatra zahteve privatnih nameščencev za paralelno akcijo z zahtevami in težnjami državnih nameščencev, zato tega ni posebej omenjal, obljubil pa, da se bo z isto vneto zavzel za njihove pravice, kakor za pravice javnih nameščencev. Nato je govoril minister za socialno politiko g. dr. Vekoslav Kukovec. Vsebinsko njegovega velenimivega govora priobčimo v prihodnji številki. Njegova izjava je napravila globok vtis.

Češkim uradnikom je prvo obznanje republiko!

»Narodni listi« poročajo: Sto in sto organizacij uradnikov in nameščencev odklanja državni obznanje ogražajoči predlog posl. Brodeckega! Naše državno uradništvu je republiko udano tako globoko, da se ne straši težkih gromotnih žrtv, samo da se ne omejeje finančni temelji države. Izjave uradništva so dokaz modre uvidenosti, ki ve, da smo država mi vsi, vsak posameznik in da je blagostanje državljanov v finančno propali državi nemogoče. Izjava Društva uradništva polit. uprave moravske daje zdravo leklo, ki tistim polit. strankam, ki se v svoji duševni revščini in nerazumevanju pozitivnega dela vzdržujejo le v pustem demagogiji, toduroštvu, ki obsega poleg pravega uradništva tudi tehnike, zdravnike in živinozdravnike, izjavlja, da vidi v vladnem predlogu glede izboljšanja prejemkov skrajno mejo možne finančne pomoči ter se boji, da bi prekoračenje te meje razrušilo finančno ravnotežje v državi. Zato odklanja predlog posl. Brodeckega, češ da je demagoški, strankarsko arieten ter da je posledica dr. razpad. V

Istem smislu je došlo do torka že nad 600 izjav: zastopane so vse uradniške organizacije in večina, nameščenskih organizacij, zveze in posamezna društva. Vse izjavljajo, da se uradniška beda ne sme zlorabljati za stopnjevanje državne zadrege do kritične višine le na veselje onih, ki hočejo dokazati, da republika ni sposobna živeti. Javni nameščenci pa mislijo na celoto, na republiko!

Volišča in predsedniki volilnih odborov v Sloveniji.

Mariborski okraj.

Za predsednike volilnih odborov so imenovani: V Framu drž. pravd. namestnik Viljem Lavrenčič, v Podovli davčni upravitelj Franc Vidmar, v Lokavcih nadučitelj H. Bregant, v St. Petru okr. sodnik J. Lenart, v Laporju dav. kontr. F. Pirkmajer, pri Sv. Benediktu avsk. K. Novak, pri Sv. Barbari v Goricih gimn. prof. dr. P. Strmšek, v Jarenini odv. dr. D. Komar, v Račjem diž. pravd. dr. M. Grasseli, v Mikolah davč. upravitelj J. Pihler, v Sentočcu naduč. M. Lah, v Krčevini odv. dr. R. Ravnik, v Lehnju prof. A. Mralič, v Laltersbergu dež. sod. svetnik dr. F. Pihler, v Poljčanah prof. Ld. Pivko, pri Sv. Juriju avsk. T. Levec, v Slivnici drž. pravd. namestnik dr. I. Jančič, pri Sv. Martinu davč. upravitelj M. Švarc, v Svečeni odv. kandidat dr. R. Paninger, v Velki odv. dr. M. Gorišek, v Pobrežju odv. dr. F. Irgolič, v Tezmem odv. dr. F. Hojnik, pri Sv. Lovrencu not. kandidat L. Sevnik, pri Sv. Trojici okr. zdravnik dr. B. Wetel, v Slovenski Bistrici odv. dr. J. Pučnik, v Soodnoli Poljskavi grad. komisar J. Kukovec, pri Sv. Rupertu viš. davč. upravitelj J. Vodlak, pri Sv. Jakobu deželno sodni svetnik dr. A. Mulej, pri Sv. Lenartu viš. dež. sod. svetnik dr. J. Kronvogel, v St. dučenju odv. dr. J. Rapoc, pri Sv. Marjeti sod. dr. Stanko Štor, pri Sv. Juriju odv. dr. J. Dolničar, pri Sv. Križu grad. kom. A. Dolenc, v Timlah davč. uprav. V. Gal, v St. Kungotli sod. J. Veinar, v Zgornji Bistrici drž. sod. svet. I. Pirnat, v Mariboru I. viš. dež. sod. svet. A. Levec, v Mariboru II. viš. dež. sod. svet. A. Aleks. Ravnikar, v Mariboru III. viš. dež. sod. svet. dr. J. Toplak, v Mariboru IV. viš. dež. sod. svet. J. Sterger, v Mariboru V. dež. sod. svet. dr. F. Pajtlar.

Pinjski okraj.

Za predsednike volilnih odborov so imenovani: Pri Sv. Urbanu sod. dr. M. Jenko, pri Sv. Marku odv. dr. A. Brumen, v Savcih sod. of. I. Vmaher, v Svetlnjah okr. sod. I. Zemljčič, na Bregu odv. dr. T. Horvat, v Platu okr. zdrav. dr. F. Kolter, v Ragoznici sod. dr. H. Schneider, v Maretnicah odv. dr. A. Visenjak, v Cirkovcah odv. dr. F. Salamon, v Veliki Nedelji sod. A. Potočnik, v Stoprcih sod. of. F. Vidavič, v Zetalah sod. kanc. M. Maček, v Novi Cerkvi davč. upr. F. Toplak, v Rogatcu dež. sod. svet. R. Potočnik, v Polensaku sod. kanc. R. Alt, v Gradšču sod. of. B. Nikoletič, v Gradšču sod. dr. V. Travner, v Ormožu not. dr. I. Franc, v Hrastovcu odv. dr. M. Senčar, pri Sv. Barbari odv. dr. I. Fermevc, pri Sv. Miklavžu odv. A. Ban, v Trčcu sod. dr. J. Košan, v Kostivnici odv. kand. dr. S. Rupnik, v Krčevini gimn. ravn. F. Valda, pri Sv. Tomažu odv. dr. F. Lašič, na Pinjski Gori not. kand. V. Škrabar, v Dornavi gimn. prof. A. Sovre, v Središču davč. of. M. Kojc, v Sv. Vidu davč. of. F. Košar, pri Sv. Lenartu davč. ass. Z. Mesarič, v Ptuju okr. sod. dr. A. Stuhec, v Rogasči Stalni odv. dr. J. Lešnik, v Sv. Andražu davč. uprav. L. Jerše, v St. Janžu odv. kand. dr. A. Horvat, v Sv. Andražu davč. of. S. Košir, v Sv. Lovrencu sod. of. J. Golež, v Breznem fin. kom. dr. B. Pavlič, v Črni živinozdravniki P. Kolenc, v Dravogradu dež. sod. svet. F. Posega, v Šmartnem odv. kand. dr. F. Pirnat, v Gortini viš. geometer K. Kavšek, v Guštajnu fin. svet. dr. L. Brenc, v Ribnici ing. M. Lenartič, v Kaplji davč. uprav. I. Knop, v Slovenskem Gradcu dež. sod. svet. dr. J. Doljan, v Marenbergu sod. dr. J. Kader, v Sv. Mihi not. dr. R. Kunc.

Porazdelitev volišč v Ljubljani.

I. volišče v Mestnem domu: (1097 volilcev).

Tukaj volijo: Stritarjeva ulica, Sotški drevored, Pogačarjev trg, Lingarjeva ulica, Pred škofijo, Semeniška ul., Vodnikov trg, Studenčeva ulica, Krekovo trg, Kopitarjeva ulica, Poljanski nasip, Poljanska cesta, Barvarska steza, Na stolbi, Strossmayerjeva ulica, Stralska ulica, Ciril Metodova ulica, Ulica stare pravde, Vojvode Mišića cesta, Domobranska cesta, Ambrožev trg, Delarska ulica, Cesta na Kodeljevo, Measarska cesta, Živinozdravska ulica.

II. in III. volišče v šentjakovski deželni hiši: (II. od A do N 767; III. od O do Z 623 volilcev).

Semkaj spadajo: Mestni trg, Cankarjevo nabrežje, Ribja ulica, Ključavničarska ulica, Krojaška ulica, Pod trančo, Stari trg, Sv. Jakoba trg, Vodna steza, Trubarjeva ulica, Ulica na grad, Reber, Privoz, Za gradom, Zatiška ul., Sv. Florjana ulica, Osojna pot, Grajska planota, Sodarska steza, Rožna ul., Hrenova ulica, Vožarski pot, Pred prulami, Na prulah, Zabajk, Zvonarska ulica, Tesarska ulica, Sredina, Gruberjevo nabrežje.

IV. volišče v šoli na Cojzovem grabnu: (1003 volilcev).

Tu volijo: Cojzova cesta, Na mirju, Krakovska ulica, Krakovski nasip, Vrtna ulica, Kladenska ulica, Rečna ul., Gradaška ulica, Cerkvena ulica, Kolezijska ulica, Zeljarska ulica, Karunova ulica, Pri brvi, Vogelna ulica, Voliki stradan, Pot na Rakovo jelšo, Pot na pasji brod, Trnovska ulica, Trnovski pristan, Konjušna ulica, Pred konjušnico, Jeranova ulica, Na mivki, Cesta v mestni log, Zelena pot, Cesta na loko, Stranska pot, Opekarska cesta, Mala čolnarska ulica, Velika čolnarska ulica, Cesta dveh cesarjev.

V. volišče na državni obrtni šoli: (1083 volilcev).

Tu volijo: Breg, Krizevniška ul., Salendrova ulica, Valvasorjev trg, Turjaški trg, Čevljarska ulica, Jurčičev trg, Židovska steza, Dvorni trg, Gospodarska ulica, Vegova ulica (št. 10 in 12), Rimska cesta, Gorupova ulica, Aškerčeva ulica, Marmontova ulica, Glinška ulica, Na hčevju, Tržaška cesta, Pred igriščem, Vrtača, Lepi pot, Gradščice (št. 14, 15 in 17).

VI. volišče na državni realki: (1005 volilcev).

Semkaj spadajo: Kongresni trg, Wolfova ulica, Prešernova ulica (3, 5, 7, 9, 11), Selenburgova ulica, Gradščice (1, 2, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 11 in 13), Vegova ulica (2, 4, 5, 6, 8), Hilsbergerjeva ulica, Soteska, Simon Gregorčičeva ulica, Bleiweisova cesta, Zadržna ulica, Pot

v Rožno dolino, Cesta na Rožnik, Večna pot, Erjavčeva cesta, Levstikova ulica, Nunska ulica, Šubičeva ulica, Knafljeva ulica, Beethovnova ulica, Gledališka ulica (brez 7 in 10), Pod turnom, Aleksandrova cesta (leva stran), Muzejski trg, Zagata, Igriška ulica.

VII. volišče v I. drž. gimnaziji: (922 volilcev).

Tu volijo: Aleksandrova cesta (desna stran), Tomanova ulica, Gajeva ulica, Dunajska cesta, Janez Trdinova ulica, Gosposvetska cesta, Cesta na Goranjsko železnico, Za bežigradom, Hranilnična cesta, Vodovodna cesta (24, 26 in 28), Kolizejska ulica, Krsnikova ulica.

VIII. volišče v justični palači: (835 volilcev).

Semkaj spadajo: Prešernova ulica (leva stran), Sv. Petra cesta do št. 34, Sv. Petra nasip do št. 35, Predna ulica, Obrežna steza, Kolodvorska ulica, Miklošičeva cesta, Dalmatinova ulica, Kralja Petra trg, Sodna ulica, Cigaletova ulica, Komenskega cesta do Resljeve ceste, Slomškova ulica do Resljeve ceste, Dovožna cesta, Linhartova ulica, Pokopališka ulica do št. 19, Cesta na južno železnico, Pražakova ulica.

IX. in X. volišče in sicer IX. na učiteljski šoli od A do L (568 volilcev); X. v šoli na Ledini od M do Z (584 volilcev).

Tu volijo: Resljeva cesta, Tabor, Sv. Petra cesta do št. 36 do konca, Sv. Petra nasip do št. 37 do konca, Vrhovčeva ulica, Metelkova ulica, Čopova cesta, Škofja ulica, Stanko Vrazov trg, Usnjarska ulica, Radeckega cesta, Hrvaški trg, Ilirska ulica, Vojaška ulica, Pribojna ulica, Na Friskovcu, Pokopališka ulica št. 23, Slomškova ulica do št. 7 dalje, Komenskega ulica do šte. 16 dalje.

XI. volišče v ubožnici v Japljevi ulici: (648 volilcev).

Tu volijo: Abacijeva cesta, Sv. Martina cesta, Zaloška cesta, Stara pot, Cegnarjeva ulica, Holzapflovea cesta, Bohoričeva ulica, Ravnikarjeva ulica, Zalokarjeva ulica, Poljska cesta, Japljeva ulica, Jenkova ulica, Korytkova ulica, Vodmatški trg, Na gavrteh.

XII. volišče na vojaškem strelišču: (547 volilcev).

Tu volijo: Ižanska cesta, Dolenska cesta, Hradečkova vasa, Rakovniška ulica, Galjeva, Orlova ulica, Črna vasa, Illova, Hauptmanca.

XIII. in XIV. volišče v škofski hiši: in sicer XIII. v škofski A do L (743 volilcev); XIV. pa s škofski od M do Z (778 volilcev).

Tukaj volijo volilci iz Spodnje šiške.

Ljubljano, kjer se vrši v ponedeljek ob 9. uri dopoldne prva seja Češko-slovaške - jugoslovenske Sokolske Zveze, kjer se bodo določile natančne smernice za nadaljno delo. Pozivljamo naše Sokolstvo, da se udeleži v kar največjem številu sprejema odličnih Sokolov. Jugoslovanski Sokolski Savez.

— Udanostna izjava Prekmurcev. Povodom ratifikacije trianonske mirovne pogodbe je predsednik deželne vlade dr. Breje poslal ministrskemu predsedniku dr. Vesnič nastopno brzojavko: »Gospod predsednik ministrskega sveta dr. Milenko Vesnič, Beograd. Zveza županov za gornje Prekmurje in dolinjedavski okraj mi je s posebno brzojavko sporočila izraz veselja, da je ogrska vlada ratificirala mirovno pogodbo in s tem priznala osvobodjenje prekmurških Slovencev. Zveza županov prosi, da se ob tej priliki predloži pred Najvišji prestol Njegovega Velikanstva kralja Petra I. njeni izrazi vdanosti in zahvale za osvobodjenje. Čast mi je, gospoda ministrskega predsednika o tem obvestiti, da blagovoli izraze vdanosti in zahvale sporočiti na najvišje mesto. Predsednik deželne vlade dr. Breje.

— Komisijska za Slovenijo. Na predlog ministra dr. Kukovca je sklenil ministrski svet sestaviti posebno komisijo, ki naj bi proučevala trgovinske in prometne razmere v Sloveniji z ozirom na težak položaj, ki se v njem nahaja Slovenija po sporazumu v Rappallu.

— Vodstvo »Družbe sv. Cirila in Metoda« nas naproša, da objavimo to-le pojasnilo: Na poziva, prijavljena v Jugoslaviji št. 269 in 277, naznanja družbeno vodstvo, da je bil družbeni zastopnik na podlagi danega mu pooblastila popolnoma upravičen nekatere stvari iz zapuščine pokojnega dr. Georga ob priliki cenitve prodati in oddati po svojem prevdaru, in da je družbeni odbor njegove tozadevne ukrepe vzel odobruje na znanje. Sicer je na brezdvomno družba kot dedinja upravičena stvari, spadajoče v to zapuščino prodati in oddati kakor to za primerno smatra, brez vsake dražbe. S tem je zadeva za družbeno vodstvo končana, katero se ne misli nadalje pretekati z anonimnim dopisnikom »Jugoslavije«. — Vodstvo »Družbe sv. Cirila in Metoda« v Ljubljani, dne 18. novembra 1920.

— Klerikalna lažljivost. »Slovenec« z dne 19. novembra je očital učitelju Ferlugu v Gorici pri Ribnici, da je v neki gostilni rabil tele besede: »Ne verujem v Boga, ne v Marijo, ne v svetnike, to je vse izmišljeno.« Događke je od kraja do konca zlagan in učitelju Ferluga je že vložil po svojem zastopniku dr. Pucu tožbo proti »Slovencu«.

— Občinski gerent — nemškutar. Svoječasno je poslalo 40 občanov Krčevine deželni vladi za Slovenijo spomenico, v kateri se izrekalo, da so z gerentom g. Inkretom nezadovoljni, ker je nemškega mišljenja in ker hoče spraviti občino Krčevino pri Mariboru zopet v nemške roke. Zahtevali so slovenskega gerenta To vlogo so izročili vodji okrajnega glavarstva dr. Lajnsiču, da je pripomnil, da je gerent Inkret zaveden Slovenec, prosilci pa sami nemškutari, ki ga hočejo odstraniti, ker je preveč naroden in ker pazi, da se pri občinskih opravilih ne vrši protekcija, kakor jo nekateri žele. Takratni deželni predsednik dr. Žerjav je verjel pripombi dr. Lajnsiča ter odločil, da naj ostane gerent Inkret je nadalje na svojem mestu. Inkret je nato tožil vseh onih 40 občanov, ki so podpisali vlogo, radi obrekovanja in pri prvi razpravi se je dosegla z 39 podpisatelji poravnava, edino zavedni Slovenec Jožef Zabkar je vzdržal v vlogi omenjene trditve ter nastopil dokaz resnice. Le-ta se mu je posrečil in g. Zabkar je bil oproščen. Gerent Inkret je vložil na to priziv, a je tudi okrožno kot vzklonilo sodišče potrdilo prvo razsodbo ter Zabkarja oprostil.

— Za Krakovo in Trnovo priredi odnodo napredno gospodarsko in prosvetno društvo v nedeljo dne 21. t. m. ob 10. dopoldne pri Sokliču v Konjušni ulici v oliniški shod, na katerem govore kandidat Reiser in drugi govorniki. Krakovčani in Trnovčani, pridite na shod, da se opredite, kje je resnica.

— Na volilnem shodu pri Kavčiču na Privozu dne 24. t. m. v smislu dogovora ne govori prof. dr. Pestotnik, ampak kandidat Reiser.

— Izseljeniški vlak za javne nameščence zasedenega ozemlja je napovedan za mesec december.

— Iz Slovenske Bistrice nam poročajo: Danes je umrl v Slovenski Bistrici po dolgotrajni bolezni odvetnik dr. Florijan Kukovec, bratranec ministra za socialno delo: Vekoslav Kukovec. Pokojnik je bil dober narodnjak in zvest pristaja naše stranke. Prizadevali rodni naši sožalje!

— Aretirani carinarji. »Trgovinski glasnik« poroča, da je ministrstvo za trgovino poslalo svoje inspektorje v Dalmacijo, da pregledajo tamsojne carinarne. Pri tem pregledu je bilo aretiranih več carinarjev, ki so spornostno s tujiimi denarnimi zavodi vtihotapljali tuj denar.

— Poštne znamke. Ministrstvo za pošto in brzojave je naročilo v Ameriki nove poštne znamke v vrednosti 180 milijonov dinarjev. Prvi del teh znamk v vrednosti 60 milijonov dinarjev je že prišel v Beograd. Med temi znam-

kami se nahajajo tudi tri vrste invalidskih znamk, ki jih bo ministrstvo naknadno izročilo v promet v korist invalidom. Nove znamke pridejo v promet po novem letu.

— Plače služkinj. Na naslov g. kaplana Škrbca, organizatorja ljubljanskih služkinj. Na Vaš članek v »Slovencu« z dne 3. novembra 1920 Vam odgovarja gospodinja uradniškega stanu nastopno: Dostikrat sem že na razne objave odbora Zveze služkinj hotela javno odgovoriti in vem, da se vse gospodinje strinjajo z mojim današnjim odgovorom. Vsaka gospodinja dobro ve, koliko je njena služkinja sposobna in koliko je njeno delo vredno. V članku z dne 3. novembra se predlaga minimalna plača 200 K mesečno oni služkinji, ki je plačana le v denariu. Katera služkinja pa je plačana le v denariju? Nobena! Kje je pa hrana, stanovanje, perilo in druge malenkosti? Uradnik ali uradnica zasluži pač mesečno povprečno 2000 do 3000 K, a nimata zastonj stanovanja, hrane itd., morata več kot pol plače v to svrhu porabiti. Zveza služkinj se pa poteza le za plačo, ne računa pa mesečnih minimalnih 1000 kron, ki jih ona dobi od gospodinje mesečno na hrani, stanovanju, perilu in drugo. Vsaka gospodinja sedaj rada priporoči svoji dobri, vestni služkinji z obleko in obutvijo, seveda se pa mora služkinja svojem stanu primerno nositi. Svilnenih oblek in modernih visokih čevljev na tudi milijonarka ne bo kupovala služkinji — še manj pa žena uradnika. Kakor so služkinje sedaj napravljene, bi moral mož-uradnik služiti le za služkinjo, žena in otroci bi bili na strgani in lačni. Zahteva se tudi razvedrilo služkinji. Kakšno razvedrilo na naj ima poštena služkinja? Morada ples in čajne večere v Ljudskem domu? V prejšnjih časih je bilo nje razvedrilo drugačno, zato si je stara služkinja tudi kaj prihranila. A danes — če ima tudi mesečno 2000 K, bo na stara leta revica, ker porabi vse za razne zabave in prireditve, na katere jo pošilja organizator. O škodi, ki jo napravi posama nerodna služkinja, niti ne govorim. Kdo trpi škodo? Gospodinja. Nobena služkinja ni primorana biti v eni hiši, ki ji ne ugađa, saj si lahko prebere službo. Ni pa prav, da se podpihuje še one služkinje, ki so svojim gospodinjam vdane in zveste. Organizatorji služkinj g. Škrbca pa priporočam, da odsvolijo svojo stro in vzame iz Zagreba moderno služkinjo, jo dobro plača, preskrbi z obleko, perilom in razvedrilom, da se bo enkrat sam prepričal, kaj stane služkinja. Le lastna skušnja — izučiti! Prizadeta gospodinja.

— Električna razsvetljava v mariborski kaznilnici. Iz Maribora poročajo, da se je z današnjim dnem upeljala v mariborsko moško kaznilnico električna razsvetljava. — Naši Američani. Po uradnih poročilih se je v tekočem letu vrnilo 28.474 izseljencev iz Amerike, v istem času pa je odpotovalo v Ameriko 1890 oseb. V primeru z drugimi državami se je v našo državo vrnilo sorazmerno največ izseljencev.

— Zasaden avstrijski agitator. Maribor, 19. novembra. K aletni zasadenega avstrijskega agitatorja Lesarja, ki je govoril o plebiscitu od Špila do Celja nam poročajo iz Maribora, da je vodja policijskega urada izjavil, da ni res, da bi bila policija izpustila Lesarja proti kavčici 21.000 K, marveč da ga je takoj obsojila na 1000 K globo v dobrodelne namene in sicer za »Jugoslovensko Matice«, nato pa ga izgnala preko meje. Obvestilo se je tudi avstrijski konzulat, da mu ne dovolji več potovanja po naših pokrajinah.

— Služba božja v slovenskem jeziku se vrši v tukajnji evangelijski cerkvi na Gosposvetski cesti v nedeljo ob 3. popoldne.

— Samo 100 dolarjev! Finančna delegacija objavlja uradno: Po rešenju generalnega inspektorja ministrstva financ je dovoljeno izvažati iz naše države v inozemstvo do 100 (sto) ameriških dolarjev in ne do 1000 (entisoč) kot je bilo to v nekaterih naših listih pomotoma objavljeno.

— Razžaljeni milijonar. Urša Šteblaj je stara žena in po poklicu vrtnarica. Ima že nad 20 let svoje stalno mesto na trgu, kjer prodaja cvetice in zelenjavo. Pred kakim dvema mesecema jo je hotela iz tega mesta izpodrinuti trinajstletna Polž. Le-to je vzela za svojo ljubljanski tovarnar Karel Pollak, kakor je povedal sodniku. Zato mu vozi na trz zelenjavo in cvetice ter mu zolej spravila v denar. Ker je hotela trinajstletna reienka milijonarja-usnjara izpodrinuti vrtnarico Uršo Šteblaj, se je poslednja razburila. V svoji razburjenosti je na trgu volila. Da Karel Pollak pred vojo ni nič imel, da je med vojo pritožljiva milijone, da ne plačuje nobenih davkov, katere plačujejo zani ljubljanski reveži itd. Zaradi teh očitanih se je čutil Karel Pollak razžaljen in je tožil vrtnarico Uršo Šteblaj. V petek, dne 19. novembra 1920, se je na tožbo vršila razprava. Pri razpravi je navajala vrtnarica Šteblaj gorila go-

Dnevne vesti.

V Ljubljani 20. novembra 1920.

— Prvaki češkega Sokolstva in sicer starosta COS dr. Scheiner, načelnik COS dr. Vaniček, blagaj-

nik COS Štepanek, podstarosta Mašek in tajnik dr. Heller priidejo v nedeljo popoldne med 4. in 5. ure z

datke in se upravičevala, da je bila razburjena. Ko je priča Polž potrdila obdolžitev, je bila vrtnarica obsojena v globo 100 K. Izjavila je, da se bo pritožila, ker hoče vedeti, ali ima res milijonar Pollak pravico, kot usnarj odjedati kruh ubogim obrtnikom-vrtnarjem. Naše skromno mnenje je, da bi bogati tovarnar lahko pustil ubogi vrtnarici njen borni zaslužek, kakor mu pušča ona njegov mastni zaslužek pri usnju. Na drugi strani pa mislimo tudi, da se na tak način, če se take malenkosti vlačijo pred sodišče, nikakor ne pomnožuje ugleda in časti. Tem manj pa sodi kaj takega za moža, ki velja za katoliškega veljaka in kateremu bi moral biti znan svetopisemski izrek: »Če te kdo udari po levem licu, ponudi mu še desno.« Kakor pa kažejo sedanjí časi, so politični katoliki že davno zavrgli sveto pismo in božje hesede.

— **Poskušeno tihotapstvo.** Iz Maribora poročajo, da se je pri carinarnici posrečilo priti na sled velikemu tihotapstvu naše valute v Avstrijo. Kontrolni organi so našli na dnu posode, napolnjene z mastjo, za 2 milijona naših dinarjev, katero svoto so skušali tihotapci spraviti preko meje.

— **Opozarjamo na današnjo veliko akademijo Sokola I.** ki se vrši ob 20. v hotelu „Union“.

— **Nediplomirana zdravnica** se je nastanila v Kolizejski ulici št. 36 in izvršuje svojo klijentelo doma, dela pa tudi obiske po hišah v ljubljanski okolici. Opozorili bi na to mazažno zdravstveno oblast, pa tudi stanovanjski urad, ker ženska naj gre k svojemu možu v Maribor, tukajšnje stanovanje naj pa dobi kaka uradniška družina, ki se mora danes potikati po kaki kleti ali podstrežju.

— **Smrtina nezgoda na kolodvoru.** V petek 19. t. m. ob 9. uri dopoldne je bila na glavnem kolodvoru smrtna nezgoda. Železniški uslužbenec, 22letni Alojzij Permeč, rodom iz Šmarje na Dolenskem, je zjutraj snažil na tiru. Iz postaje proti Zalogu je vozil simplon-ekspres. Permeč se je hotel vlatu ogniti in je skočil na drugi tir. V tem trenutku je privozil dolenski vlak. Lokomo-

tiva je vrgla Permeta pod vlak ter mu zdrobila glavo. Bil je na mestu mrtve. Ostavlja nepreskrbljeno mater-vdovo, ki stanuje v Šiški, Zibertova ulica št. 269. Na fronti je bil mladi in veseli Lojze zavezen jugoslovanski deklarant, ki je s pesmijo lajšal tovarišem lakoto.

— **Velika defraudacija.** Načelstvo »Konzumnega društva za Slovenijo« je začetkom tega meseca uvedlo revizijo in inventuro v prodajalni svoje podružnice v Litiji ter ugotovilo velikanski primanjkljaj okoli 210.000 K. Sum krivde je padel na poslovodjo podružnico Karola Polanška, rodom iz Rakovnika na Češkem, ki so ga aretirali.

— **Nevaren vlomile aretirani.** Po intenzivnih poizvedbah se je policiji posrečilo aretirati nevarnega vlomilca v osebi nekoga J. M. iz Pazina. Živel je samo od držnih in velikih vlovov. Hodil je vedno elegantno oblečen in je dobro služil. Osumljen je med drugim tudi velikega v julija t. l. v Vavtvasi pri Novem mestu izvršenega vzloma v trgovino Fr. S. Tedaj je bilo iz prodajalne odneseno razno manufakturno blago v vrednosti 100.000 kron.

— **Kaj vse krađejo!** Ukrađen je bil na Dunajski cesti iz hiše št. 47 (Bežigrad) poštni nabiralnik. Nabiralnik je manjši od običajnih, po mestu pritrjen, in ima pločevinasto nabiralno skrinjico.

— **Današnja ljubljanska šala.** V Ljubljani se vsak čas kolportira nova šala ali nov dvopt, ki ima aktualno puščico. Snuči smo slišali tole: Kakšen razoček je med sv. Jožefom in dr. Šustersičem?

— **Odgovor:** Ko je bežal sv. Jožef iz Palestine v Egipt, je vzel s seboj ženo, otroka in svojega osla. Ko je bežal dr. Šustersič iz Jugoslavije v nemško Avstrijo, pa je vzel s seboj le ženo in otroke, svoje osle pa je pustil v Ljubljani.

— **Huda, a dobral!**

— **Umr!** je v Škofljah pri Divači posestnik in mlinar Jakob Duič, star 80 let. Pokojnik je bil znan kraški veljak.

— **Slike sem razstavil v Šelenburgovi ulici pri kavarni Zvezda.** Vsak si jih naj ogleda. — Velikan Bežer, fotograf, Ljubljana. (8696)

ramo počakati, in čakali bomo na odgovor Narodnega predstavništva in vlade Srbije, Hrvatov in Slovencev. Rapalska pogodba je prebivalstvo Jugoslavije zelo vznemirila. Nasilne manifestacije, pisanje listov in nesporazumljenje v vladi sami jasno kažejo razpoloženje, ki je sporazumu, katerega sta sklenila Vesnić in Trumbić v vili Spinola, vse prej kot naklonjeno. Potrebna je torej, da mirno in z vso zmrnostjo čakamo, kako se bodo dogodki razvili.

Kultura.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

Drama:

Sobota, 20. novembra, Ljubimkanje.

Red A. Nedelja, 21. oktobra, Pohujšanje v dolini šentflorjanski. Izven abnm.

Ponedeljek, 22. novembra, Figaro se ženi. Red C.

Opera:

Sobota, 20. novembra, Lepa Vida.

Red C. Nedelja, 21. novembra, Dalibor. Izven abnm.

Ponedeljek, 22. novembra, zaprto.

— **Gospod ravatelj Hinko Nučič,** vodja Narodnega gledališča v Mariboru, je dospel v Ljubljano zaradi zdravne subvencije, ki se v zadnjih mesecih ni nakazala. Mariborsko gledališče, ki deluje izredno marljivo ter goji bogat dramski in operetni repertoar, si je moralo najeti posojilo. Nadejati se je, da se kriza prepreči.

— **Glasbena Matica.** Slavní Ševčikov kvartet iz Prage namerava dne 2. decembra t. l. v Ljubljani koncertirati. Prijatelje idealne komorne glasbe prosimo, da se za vstopnice oglašajo v predprodaji v Prešernovi ulici št. 54. k

— **Proslava 25letnice smrti J. A. Komenskega na ljubljanski univerzi.** Društvo slusateljev filozofske fakultete je priredilo večer zvečer ob 8. v zbornici na univerzi proslavo J. A. Komenskega. V zbornici je bil okrašen doprni kip velikega slovenskega pedagoga. Predavanje je bilo prav dobro obiskano: poleg dijaštva smo opazili zastopnike univerze, učiteljska in viš. šol. sveta. Češki konzulat je zastopal dr. Zahorski, predaval je dr. Ivan Lah. ki je v enournem govoru podal življenje, načrte in delo tega velikega moža. Pokazal je, koliko lepih misli, ki se šele danes izpolnjujejo, je nosil s seboj ta slovenski mislec. Nas veseli, da je bil ravno J. A. Komenski prvi, ki ga je proslavila naša vseučiliška mladina, saj je to vzor misleca in vzgojitelja.

— **Stoletnica Bož. Nemceve na našem liceju.** V četrtek je slavil naš licej prav lep domač praznik: obhajal je 100letnico velike češke in slov. pisateljice Bož. Nemceve. Gojenke so lepo okrasile risalnico, med zelenjem je stala slika pisateljice v nični cvetovi dobi, na eni strani je bila slika 17letne Božene, na drugi pa prizor iz »Babice«, kako je prišla k svojim vnukom. Popoldne ob 4. so se sešle vse učence k slavnosti: slavnost so posetili zastopniki češkega konzulata z dr. Zahorskim na čelu, zastopniki viš. šol. sveta in kulatorija. Ravatelj Jug je pozdravil goste, na to je dr. Lah podal življenjepis pisateljice. Ena gojenka je na to deklarirala pozdravno pesem slovenske mladine pisateljici, tri male deklice pa so z malim lavorjevim vencem s češko in jugoslovensko tricoloro ovenčale pisateljico sliko. Bil je to krasen prizor, ki bo ostal vsem globoko v spominu. Na to so tri gojenke čitale 3 poglavja iz »Babice« (prihod k vnukom — poglavje o domovini — smrt). Cela slavnost je uspela lepo harmonično in dela čast zavodu, ki budi vzrajalniče slovenskega žentstva. Drugi dan se je ponovila slavnost za otroke, v petek zvečer pa za žentstvo: žal, da je bila ta večerna prireditev, ki je imela namen, seznaniti naše žentstvo s to veliko slovansko pisateljico, razmeroma slabo obiskana, zato pa je bila tem bolj prisrčna.

— **Vojnički glasnik.** Vojni minister je odredil, da se začne se ta mesec izdajati »Vojnički glasnik«, namenjen vojakom, ki bo deloval v prosvetne in narodne namene. List bo urejeval poseben odbor pod vodstvom polkovnika generalnega štaba Petra Markovića. Uradno obvestilo se glasi tako: V ministru za vojno in morinarico začne tekem

Ljubljanski trg.

Mestni trg je popolnoma stalen. Cene telečjega mesa 20 in 22 K ostanejo tudi nadalje. Ostali trg je reduciran na najnujnejše predmete. Sadije na trgu je precej slabe kvalitete. Kmečki sadni trg je slabo založen, ker se je razprodalo sadije drugim. Cena jabolkom je 3 do 6 K kg. Jajc na trgu še vedno ni, vzlic temu, da se jih dovažja precej v Ljubljano. Cena je skočila na 3 K, a jih tudi za to ceno ni dobiti. Noveža fižola letos močno primanjkuje. Speceritsko blago je ostalo na prejšnjih cenah. Na ljubljanskem trgu je nastopilo občutno pomanjkanje mleka: v primeri s poletnimi meseci se je zmanjšala množina mleka skoro za dve tretjini. Pomanjkanje mleka in dejstvo, da so se nekateri zavodi pričeli baviti z izboljšanjem mleka, povzroča, da zahtevajo isti povišanje cene na 6 kron. Današnja cena mleku je 5 K. Glede ljubljanskega kruha se glase

vsa poročila z večjih krajev Slovenije enoglasno, da je najsibši izmed vseh mest. To velja posebno za malo mlečno in masleno pecivo. Nestalnost v ceni in kvaliteti je očitna. Določile so se sledeče cene za malo pecivo: Navadne žemlje 17 do 18 K kilogram, mlečne žemlje 24 K za kilogram, masleno pecivo (kifeli, štručke) 28 K za kg. Pri tem so vezani peki na določene pridanke masla, mleka in sladkorja. Za še fineše pecivo ni določena maksimalna cena. Med tem ko je maksimalna cena 15 K za navadni kruh obvezna, so cene za luksuzno pecivo vsled pridanok primerno zvišane. Dosedaj se je privedalo teh pridanok premalo.

Gospodarske vesti.

— **g. Finančni zakon.** Kakor nam javlja finančna delegacija, se je publikacija finansijskega zakona 1920 — 1921 v Uradnem Listu vsled tehničnih težkoč zakasnila. Ukrenilo se je pa v vse potrebno, da izide tekem prihodnjega tedna.

— **g. Državna posredovalnica za delo.** Dela iščejo: pisarniške moči, kovači, peki, mlinarji, mesarji, natakarji, natakarice, trgovski sodruidniki in sodruidnice, dninarji, dninarice, kolariji, stavbni in strojni ključavničarji, šteparice, služkinje, kuharice, bolniške strežnice, vajenci, vajenke itd. — V delo se sprejmejo: pohištveni mizarji, mizarji za splošno delo, drvarji, zidarji, tesarji, zidarški delavci, ščetarji, strojevodje, železostругarji, urarji, livarji, kuharice, služkinje, likarice, vajenci, vajenke itd.

— **g. Invalidski davek.** Kakor opozarja finančna delegacija v Ljubljani, uveljavil se je s finančnim zakonom za l. 1920/21 invalidski davek, ki je namenjen v kritje stroškov za podpore invalidom. Podlaga za odmero tega davka je skupni celoletni predois na zemljariji, hišnih davkih, pridobitnih, prihodnih in deloma dohodnih in plačarini. Do vsote 80 K, ki se predpiše na teh davkih, je plačati 8 K invalidskega davka. Pri višjih predoisih je invalidski davek progresivno višji, ne presega pa nikdar 20% predoisa na davkih, ki so mu podlaga za odmero. Pobiral se bo od 1. januarja dalje. Davčni zavezanci, ki so za leto 1920. svoje davke že plačali, morajo naknadno plačati še invalidski davek, ki odpade po lestvici čl. 85 fin. min. zakona na že plačane davke. Na to se v lastnem interesu opozarjajo vsi zavezanci z vabilom, da čimprej izpolnijo svojo dolžnost. — Morebitne zamudne obresti se bodo od invalidskega davka računale od 1. decembra t. l. dalje.

— **g. Cena naše moke v Avstriji.** Kakor poročajo, je cena naši moki v Avstriji v prostem prometu 80 avstrijskih kron, uradnisto pa jo dobi po 24 K, diferenco plača država.

— **g. Puškarska obrt v Kranju.** Slovenska puškarska obrt je dosedaj cvetela v Borovljah. Tam je bilo večje številno zavednih slovenskih puškarijev, ki so s svojimi izdelki zalagali Slovenijo, Bosno, Hrvatsko in Hercegovino ter Dalmacijo. Vsled koroške nesreče je obstoj slovenskih puškarijev in okolici docela onemogočen tako iz narodnega, kakor iz trgovskega stališča. Izvoz v Jugoslavijo je zelo otežkočen, odnosno popolnoma zaprt, na nemško-avstrijski trg se pa slovenski puškar niti pokazati ne sme. Valed teh razmer so slovenski puškariji prisiljeni misliti na čimprejšnjo izdelavo. Zato se je del teh puškarijev že tudi izselil in izbral kot svoje novo bivališče in obratvališče mesto Kranj, metropolo in trgov. središče naše Gorenjske. Mesto samo je pa tudi jako pripravno za industrijo: živahen železniški promet skoro neposredni bližini Ljubljane, električna in vodna sila ter leži sredi bogate, rodovitne pokrajine, tako da odgovarja vsem pogojem za razvoj industrije. Povdarjati pa moramo tudi to, da se je kranjsko meštianstvo z največjim veseljem in naklonjenostjo oprijelo te misli in gre priselivšim se puškarijem, kakor tudi pripravljalnemu odboru za ustanovitev puškarske zadruga v Kranju v vsakem oziru na roko. Za obstoj puškarske obrti je novo se ustanavljajoča zadruga življenjskega pomena. Ona izdeluje vse predmete v surovem in jih izroča potem posameznim specielnim mojstrom v popolno izgotovitev, seveda bode sama izdelovala tudi popolne puške. V Kranj se preseli tudi večja puškarska tvrdka Peter Vernig, družba z o. z. v Borovljah in bode v najkrajšem času začela tu s svojim obratom. Slovensko javnost opozarjamo na to novo panogo naše industrije. Ustanovni občni zbor puškarske zadruga v Kranju je bil večer, našli jantosti pa je priporočamo.

— **g. Razprodaja carinskega blaga.** Uprava glavne carinarnice v Ljubljani je pod št. 19.676 z dne 11. novembra t. l. sporočila trgovski in obrtniški zbornici, da naj pozove vse interese, da takoj dvignejo blago, ki je bilo pred 1. novembrom, dospelo na carinarnico, ker bo drugače izloženo javni prodaji. Zbornica posilvia vse interese, da pravčasno dvignejo svoje pošiljave, da se izognejo prodaji na javni dražbi. — **g. Poselstiki kamnolomov** in sploh vsi interesi za mineralne snovi se tem potom vjudno naprošajo, da naklonijo mineralno - petrografskemu institutu naše univerze (v roke g. prof. K. Hinterhiesnerja, deželni dvorec) vsace vseh onih snovi, ki jih uporabljajo bodisi v katerekoli svrhe: kamenoskale, cementne, keramične, kemične ali kako druge industrije kot stavbeni kamen ali kot osnove za ceste, železni-

ce kot glinovino itd. Imenovani želi sestaviti strokovno zbirko takega domačega materiala za rabo pri poduku bodočih naših inženierjev, obenem naj se pa ustvari tu informativna zbirka tadi za množestvino interesente iz tu- in inozemstva, ki prihajajo sedaj po razne tozadevne informacije. Cim popolnejša slika bi se dobila na ta način od naše kamene industrije v najširšem pomenu besede, tem lažje bi podpirala in pospeševala tudi ena panoga naše obrti in industrije drugo. Vzorci naj so 7 krat 9 cm veliki ter kaka 2 cm debeli in sicer če mogoče: a) surovo obdelani, b) lepo otesani in c) zglatjeni (polirani), da se spozna njih kvaliteta v vsakem oziru. Tem kosom naj so dodane še kake šibre istega materiala za prilično znanstveno preiskavo. Sipke in glinaste snovi naj bi bilo za kake 3-4 pesti. Vsak material mora biti strogo ločen od drugega z natančno navednim nahajališčem. Brez poslednjega je snov absolutno nerabna in ne pride v zbirko. Kdor ima snov, ki je v kateremkoli oziru (kemično, trdnost itd.) že preiskana, se naproša tudi za dotične podatke. Kdor ne želi, da pride stvar v javnost, se mu tajnost jamči.

Borze.

— **d. Dunaj, 18. novembra.** Borza, Zagreb 379, Beograd 1510, Milan-Trst 1885, Praga 592.50, Curih 8125, Novi dinarji 1495-1545

— **d. Praga, 19. novembra.** Borza, Beograd 255, Zagreb 63, Dunaj 16.20, dinarji 249, avstrijske krone 16.20.

— **d. Curih, 19. novembra.** Borza, Berlin 8.40, Holandija 195, Newyork 644, London 22.10, Pariz 38.25, Milan 23.80, Bruselj 40.35, Kodanj 35.75, Stockholm 122.50, Kristijanija 85.50, Madrid 32.75, Buenos Aires 220, Praga 7.15, Varšava 1.15, Budimpešta 1.30, Bukarešta 1.70, Dunaj 1.87½, avstrijske krone 18.70.

— **d. Zagreb, 19. novembra.** Deviza, (vse vezane): Berlin 181-185, Italija 505, London 450-455, Newyork 132 do 133, Pariz 820-0, Praga 158-160, Svica 2150-0, Dunaj 25-25.50, Bukarešta 0-210. Valute: ameriški dolarji 180-187.50, avstrijske krone 27-29, bolgarski levi 148-0, carski rublji 66-73, angleški funti 0-465, francoski franki 0-810, napoleonidori 450 do 455, nemške marke 184-186, italijanske lire 485-490.

Sokolstvo.

— Sokol I. ponovno opozarja na svojo veliko akademijo, ki jo priredi danes, 20. t. m. ob 20 v veliki dvorani hotela Union. Bratje in sestre, storite svojo dolžnost in pohitite danes v Union. Zdravo!

Turistika in sport.

— **Sport.** Nogometna tekma Jadran-Hermes. V nedeljo ob pol 11. se bo vrtila na prostoru Ilirije nogometna tekma med Jadran rez in Hermes rez.

— **Slovenska sportna revija** »Sport« začne izhajati na umetniškem papirju in s povsem novo opremo. Kakor je znano, donaja ta revija krasne slike iz vseh panog sporta in vrlo interesantne članke in rezultate o sportu. Za bodočo zimsko sezono, ki ima v Sloveniji krasen naravni teren, bo nudila ta revija posebno interesanten material. Mi ta list vsem kar najtopleje priporočamo. Cena je 4 K v naročju in izide vsak teden. Naročuje se pri Sportni zvezi, Ljubljana. »Narodni dom«.

Društvene vesti in prireditve.

— **Klub »Soča«** maznanja svojim članom in prijateljem, da bode v soboto, dne 20. t. m. v restavraciji »Panfil« (pri nunski cerkvi) predaval g. dr. Fornazarič o Jadranskem vprašanju.

— **Pevsko društvo »Slavec«** priredi na predvečer narodnega praznika dne 30. t. m. v Unionu koncert s sodelovanjem pevskega zbora, orkestra in raznih solistov, na kar že sedaj opozarjamo.

— **Društvo srednješkolskih profesorjev** bo imelo v sredo 1. decembra izreden občni zbor v risalnici I. državne gimnazije ob 10. dopoldne z dnevnim redom: 1. Naš gmetni položaj; 2. služajnosti. Vabila podružnicam in zavodom slede. — O d b o r.

— **Koncert salonskega orkestra** se vrši vsako nedeljo in praznik v velikem salonu gostilne Drašček, Bohoričeva ulica 9. Vstop prost.

Pouzvedbe.

— **Koroški begunec** išče gospodično Ido Plasofnig. Naj se zgasi na naslov: S. W. pri F. Turnšku Vransko.

— **Izgubila se je** predvčerajšnjem sveter zлата ovratnica z obeskom z dvoma briljantoma od gostilne Podobnik v Novem Vodmatu do hotela Union. Prosi se, da jo pošten najditelj proti dobri nagradi odda pri oddelku varnostne straže v Novem Vodmatu ali pa pri polic. ravateljstvu.

— **Pogreša se** Franc Habijan, bivši vojak pri »Bankompagnie št. 47, Feldpost 192«, in je odšel v bolnišnico. Kdor kaj o njem ve, naj sporoči njegovi materi Mariji Habijan, Babna gorica št. 3, pošta Laverca. Stroški se povrnejo.

Listnica uredništva.

— **Listnica uredništva.** Akad. društvu »Triglav« v Beogradu. Vašo objavo glede obč. zbora dne 20. t. m. prejeti šele danes, torej pos festum. Poslano pristojbino shranimo za kasnjša Vaša objava.

Najnovejša poročila.

D' ANNUNZIO VSTRAJA PRI ANEKSIJI REKE.

— **Reka, 19. novembra.** Občinski svet je imel burno sejo, v kateri so pobijali izvajanja Goltitila v italijanskem parlamentu glede Reke. Sprejeta je bila resolucija, ki ponavlja že večkrat izraženo željo, da se ima Reka anektirati po Italiji. Občinski svet je v seji 29. septembra t. l. jasno povedal, da smatra italijansko regzenzo na Kvarneru le za prehodno in da jej ima slediti aneksija. Protestira proti rapalskemu dogovoru in izjavlja, da ne odstopi od boja, dokler se ne izvrši pripojitev Reke k Italiji. — D' Annunzio se trudi, da bi se rešil iz zagate, v katero je zašla Reka, kjer grozi splošna lakota in utegnejo priti sodni dnevi za »osvoboditelja«!

CAVIGLIO IN D' ANNUNZIO.

— **d. Rim, 19. novembra** »Messaggero« avljaja iz Trsta: General Caviglia in D' Annunzio sta imela v bližini Reke sestanek, na katerem je general Caviglia prečital del rapalske pogodbe, ki se nanaša na Reko. Opomnil je, da je storil v svrhu informacije, astopnik Reke je kritiziral pogodbo. D' Annunzio je izjavil, da ga je presenetilo dejstvo, da so Italijani odobrili pogodbo, vendar pa njegova žalost ne more vplivati na njegove namere in njegovo postopanje, za kar je edino merodajna dobrobit domovine.

ULTIMATUM DR. KOROŠCU.

— **Beograd, 19. novembra.** Ministrski predsednik dr. Vesnić je poslal večeraj ministru dr. Korošcu brzojavko, v kateri ga poziva, naj v roku 24 ur jasno in precizno pove, ali da svoj podpis za ratifikacijo rapalske pogodbe ali ne. Ako v tem roku ne da svojega podpisa, mora nemudoma izjaviti konsekvence in podati demisijo.

— **Beograd, 19. novembra.** Dosedaj se ni došel Korošec odgovor na Vesnićev ultimatum. Očitno je, da hoče dr. Korošec rapalsko pogodbo izrabljati v demagoške svrhe, kar mu pa ne bo uspelo, saj je notorično znano, da je dr. Korošec se v soboto, ko se je sklenil sporazum v Santi Margheriti, izjavil popolnoma odkrito, da ne verjame, da bi Italijani odstopili naš državi le pod onega ozemlja, ki so ga okupirali. Tudi glede Koroške je dr. Korošec že dva dni pred plebiscitu zatiral, da bomo pri plebiscitu poraženi. Kdor torej pozna to Koroščevo mišljenje ve, da je sedaj njegov odpor proti rapalski pogodbi samo navidezen in umeten, ker si misli s tem svojim nastopom priboriti samo simpatije širokih mas, predvsem pa številnih prekmurskih beguncev.

RAZPRAVA V MINISTRSKEM SVETU O RAPALSKI POGODBI.

— **Beograd, 19. nov.** Ministrski svet je v svoji večerajšnji seji obširno razpravljal o rapalski pogodbi. Referat je imel minister zunanjih del dr. Trumbić. V svojem referatu je dr. Trumbić navajal razloge, ki so napotili delegacijo, da je sprejela italijanske propozicije. Naglašal je, da so bile te propozicije neprijetno bolj ugodne, kakor vse prejšnje kombinacije. V podkrepitev te svoje trditve je med drugim navajal tudi dej-

stvo, da so preje ne samo Italija, marveč tudi ostale veslele zastopale stališče, da je treba vso jadransko obal, ki bi pripadla naši državi, nevtralizirati in demilitarizirati, kar bi pomenjalo izgubo naše suverenitete na morju. V rapalski pogodbi ni govora o kakšni nevtralizaciji ali demilitarizaciji. Naša država je suverena tudi na morju in si lahko zasnuje svojo lastno vojno mornarico, kar je za našo državo nesporno velikega pomena. Govoreč o vzrokih, zakaj naša vlada ni sprejela propozicij Nittijeve vlade meseca januarja, kjer je Italija ponujala naši državi posest Idrije, Postojne in železniške proge na Reko, je minister povdarjal, da je naša vlada to ponudbo odklonila zategadelj, ker je bila stavljena v obliki ultimata. Ni namreč hotela dopustiti, kakor je to pravilno, naglašal znani francoski publicist Gauvain, da bi se svetovna vojna, ki se je začela z ultimatom Srbije, končala z ultimatom iz Srbije izšli novi Jugoslavlji. Dr. Trumbić je pri seji tudi povedal, da so Italijani faktično zahtevali zase tudi Blejski kot in nevtralizacijo bohinjske železnice. To zahtevo pa je naša delegacija s takšno energijo in s tolikšnim ogorčenjem zavrnila, da stvar sploh ni več prišla v razgovor. Z ozirom na ugovore, da delegacija ni imela tako dalekosežnih pooblastil, da bi smela podpisati sporazum z Italijo, temelječ na takih občutnih izgubi našega teritorija, je dr. Trumbić povdarjal, da je delegacija v tem oziru dala polno pooblastilo dne 7. maja 1920. Protiv. Koroščevo vlada, ki ji je v svoji inštrukciji v 6. točki priznala polno moč tudi glede odstopa našega ozemlja, ako bi bilo to potrebno. V svojih nadaljnjih izjavanjih je dr. Trumbić tudi naglašal, da je bila ena izmed glavnih vzrokov, ki so našo delegacijo napotili, da je sprejela sporazum, beda, ki vlada zlasti v Črni gori in Dalmaciji. Ako bi se ne dosegla svobodna plovitve ob Jadranu za našo državo, bi tekem letošnje zime brez dvoma izbruhnila v omenjenih krajih najstrašnejša lakota, ker je bila letina v tej deželah skrajno slaba, ne moglo pa bi se jih preskrbljevati z živili iz zaledja radi pomanjkanja prometnih sredstev po železnici. Trumbićeva izjavanja so napravila na vse ministre globok vtis. Zato se se po vrsti izkazuje za ratifikacijo. Le ministri dr. Kukevec, dr. Driaković in dr. Šurmin so si izprosil kratke rok za prevdarek.

MARCONI O RAPALSKI POGODBI.

— **d. Trst, 19. novembra.** Listi poročajo iz Ancone: Senator Marconi, ki je bil te dni z generalom Peppino Garibaldiem v Dalmaciji in je tam konferiral z admiralom Millom, se je večeraj popoldne vrnil semkaj in izjavil v razgovoru s časniki, ki ga gleda Dalmacije: Pomisliti moramo, da bo jadransko vprašanje utegnito zopet priti na površje, in sicer nam v prid zelo kmalu. Vsakdo pozna žalostno notranje razmere v Jugoslaviji, ki ogorčajo režime krize, v kateri se nahaja notranja okrepitev te države. Rapalska pogodba se bo morala predložiti Narodnemu predstavništvu v odobrenje. Naša vlada gotovo ne bo prej umaknila svojih čet z meja, ki jih določa londonski pakt, dokler se ne ratificira sporazum. Na podlagi dekreta rektorevega bomo takoj proglasili aneksijo pokrajini, ki jih rapalska pogodba priznava Italiji. Toda preden se umaknemo iz Dalmacije, mo-

Pisalni stroji „Adler“
Ceniki zastoj in franko.
Kolesa iz profi tovarn
Dürkopp, Styria, Wallehrad
Zatrasno znižane cene.

Brzjavlj: Eskompta.

SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA

Int. telefonšt. 461.

LJUBLJANA, SELENBURGOVA ULICA ŠTEV. 1.

INTERESNA SKUPNOST S HRVATSKO ESKOMPTNO BANKO IN SRBSKO BANKO V ZAGREBU.

DENARNE VLOGE. — NAKUP IN PRODAJA: EFEKTOV, DEVIZ, VALUT. — ESKOMPT MENIC, TERJATEV, FAKTUR. — AKREDITIVI. — BORZA.

Izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje.

Proda se štedilnik. Zvonarska ulica 11, I. nadst. 8677

Zmaka snijka se proda. Poizve se v trgovini F. R. Kaiser, poškar. 8632

Napim stroj za mletje kosti. Ponudbe na Anton Verbič, Vrhnika. 8639

Proda se kontra-bas kitara na 13 strun stara nepokvarjena v najboljšem stanju. Na ogled Cesta na Gorenjsko železnico št. 7/1, vrata 4. 8652

Prodajalica zmožna kot vodkinja konfekcijskega oddelka se z zelo dobrimi pogoji takoj sprejme. Ponudbe na upravo tega lista. 8601

Krasovec ježice kupite franko vsaka postaja tvrdka O. Sturm, Metlika.

Kontoristinja zmožna porisati slov. in strojepisja se takoj sprejme v večji trg. pisarni. Ponudbe na poštni predal št. 44 Celje. 8600

Po zelo znižani ceni nova dvokolesa, plašči, zračnice, šivali stroji n vsakovrstni deli, karbidne svetilke, gorilci itd. Sprejemajo se v popravilo dvokolesa in razni stroji pri BATJELU, Ljubljana Stari trg 23.

Brivne aparate

majhne žepne oblike nudi najceneje Sigmund Rosner, Wien, III., Rechte Bahngasse 16. Iščete se samoprodajalci in zastopniki. 8688

Špeh in meso po najnižjih cenah

prvovrstno blago od pitanih prašičev se prodaja vsak dan na stojnici ILJE PREDOVIČA v Šolskem drevoredu. (Prva mesarska stojnica od frnciškega mostu.)

VINO

banaško, letnik 1920, belo, sladko, 12%, malig. močno, dospe v ponedeljek ali torek, t. j. 22. ozir. 23. t. m. na kar naše cenjene odjemalce vijočno opozarjamo. — Gospodarska zveza, Vinski oddelek, Spodnja Šiška.

Priporoča se tvrdka

Jos. Petelinc,

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7

tovarniška zaloga šivalnih strojev v vseh opreham za domačo rabo, za krojače, originalni Cylinder Singerjeve velike in male za čevljarje, posamezni deli za vse sisteme, igle, oline za stroje na drobno in debelo.

Pred nakupom

vsakovrstnih izdelanih oblek, jahalnih hlač, površnikov, ranglanov itd. ogledje zalogo

konfekcijska industrija
FRANDE

Ljubljana, Emonska c. št. 8.

Brzjavlj: BERZINA-LJUBLJANA. Telefon intern. št. 313

Brno - Prostějov (čehoslovaška).

ter boste prepričani, da je vsestransko v kakovosti in izdelavi prva v Jugoslaviji, ter nima nikake konkurence v svojih solidnih nizkih cenah. — Večja naročila po meri. — Samo na debelo.

Lastna izdelovalnica perila in čevljev.

Proda se črna salonski klavir. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 8588

Pečatni vosek

la kvaliteta nemško blago se dobiva tudi s pošto od tt.

Šandor Šneller,

razbar, Zagreb, Stronajeva ul. 6. — Telefon 14-56.

Prodaja na Stajerskem

hotel prvovrsten, 30 sob s pohištvom kompletno in restavracija kompletna koncesija za kavarno, velik inventar v letnem mestu prevzeti za takoj. Lepa hiša (vila) 13 sob, 8 sob pohištva, električna luč, telefon, vodovod, velik vrt, njiva v Celju. Grad, 300 orol, polovico gozda, polovico la ekonomije, velik živi in mrtvi fundus pomeni. Druga velika in mala posestva v vili, vinogradiško posestvo, trgovine in gostilne, hiše za tovarne posreduje Karol Breznik. Celje. Delo polje 3. 8622

PRISPELA

je velika zaloga vseh vrst svetovno poznatih

UR JUNGHANS

Generalno zastopstvo in skladišče za tvornice „Jungheans“ B. Wolfa nasled.

BRACIA FUSCHMANN, Zagreb, Misa 261

Telefon 7-28.

Strojniki (mašinisti)

se za takojšnji nastop ali pa s 1. januarjem 1921 išče in to z večletno skusnjo v raznih tvorniških obratih s raznimi parnimi stroji in z znanjem tudi najtežja dela odnose popravila izvajati. Prednost imajo oni kateri se razumejo v električnem obratu in naj samo prvovrstne moči svoje ponudbe s prepisom pričeval in navedbo plače s prostim stanovanjem in gorivom pismenim potom javljajo. Na samo površne ponudbe brez prepisa pričeval in navedbo plače, se ne bode oziralo. Tudi se sprejemata dva ključavničarja. (Reparatur-schlosser) za težja popravila v obratu. Razvneteljstvo tovarne cementsa Židna most. 8629

Pozor!

Debelo Drobno Razpošiljam

zvezke od 8-80 listov, radirke, peresa, črtilo, svilačice, kredo, tuše, pečatni vosek, barvice, grifline, tablice, noteze, držala, trg. knjižice, pis. mape, kovert, ladice, ogleci, pisarniški, trgovski, štani, karirani, svileni risalni, ovojni, cigaretni, pivni, krep in še druge papirje, strojne razglednice umetne in narodne. Og. trgovci, šole, javni uradi pri večjem naročilu popust.

Debelo Drobno

Jos. Omerza

Ljubljana

Dunajska c. št. 6. I. nad.

Klaviroje ugašuje in popravlja solidno in točno

Feliks Povše, Tržaška 45.

Prodaje se

više vagona prošlogodišnjeg pasulja (fižola) Reflektanti neka se obrate na tvrdku Bačić i drug Metaci, Jasenovac n/a. — Slavonija. 8606

3000 do 4000 kg Ježice

(skipek) letošnjih neplesnjlivih la se prod. Ponudbe pod „Ježice 8621“ na upravo Slov. Naroda. 8621

Lovci!

Divjačina, t. j. jelene, srne, zajce, jerebice i. t. d. kupuje in plačuje po najvišjih cenah. Ivan Löschnigg, export perutnina, Maribor, Pod mestom 3. 8618

Ženitna ponudba!

Trgovsko nabražena, soliden, 32 let star gospod z nekaj prihrankov želi v svrhu čimprejše ženitbe znanja z neorevelitko gospodično ali vdovo primerano staro, katere bi imela že vpejano trgovino, gostilno, večje posestvo ali kako drugo obrt. Dopisi s sliko katere se takoj po vlogu vrne vpslani pod „Zelo soliden“ na Anončni in Informačni zavod Drago Beseljak, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 5. 8602

Četka tvornica glasbenih instrumentov

Josef Lidl v Brnu

Čehoslovaška republika

Dobavitelj jugoslov. ministrstva vojne in mornarice.

Direktna poštna odprava obnove.

8178

Obl. konc. s. Informačni zavod

„Drago Beseljak“

Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5

dobavlja vse kreditne in privatne informacije v tu in inozemstvu. V abonentu ter posamezno cene zmerne

Miši - podgane stenice - ščurki

in vsa zalega mora poginuti ako upotrebite moja najboljša lekusa in povodil hvaljena sredstva kakor: proti poljskim mišim 10 K; za podgane in miši stane 10 K; za ščurke a posebno močna vrsta 30 K; posebno močna tinktura za stenice 12 K; uničevalac moljev 10 K; prašek proti mrčesom 10 in 20 K; mazilo proti vsem pri ljudeh 5 in 10 K; mazilo za miši pri živini 5 in 10 K; prašek za miši v objekti in perlin 10 in 20 K; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjavi (uničevalac rastlin) 10 K; prašek proti mrčevam 10 K; mazilo proti garjem 12 K. Pošlita po povzetju. Zavod za eksport M. Jänker, Zagreb 15., Petrinjska ulica 3.

Papir! Na debelo Na drobno

Fin bel papir, kancelijski in trgovski, gladek in črtan, po zmernih cenah pri L. Pavlek, Ljubljana, Židovska ul. 4.

Kupim majhno posestvo,

ležeče približno v trikotniku Celje — Zidani Most — Sevnica. Ponudbe pod „Prijava kraj 8508“ na upravo Slov. Naroda. 8508

Kontoristinja

samostojna moč z znanjem slovenske in nemške korespondence, stenografije in strojepisja, se takoj sprejme. Golob & Ko., tovarna kemičnih izdelkov, Ljubljana, VIc. 8568

Iščemo špediotskega

uradnika

ki so mu dobro poznani carinski, železniški, izvozni in uvozni posli. Bivši železniški in carinski uradniki imajo prednost. Ponudbe na strojno tovarno in livarno d. d. v Ljubljani. 8614

Trgovski sotrudnik

s 150 do 200 tisoč kronami gotovine se sprejme radi povečanja trgovine v dobro idočo trgovino na Stajerskem kot drug ali delničar trgovine. Smece ima prednost, hrana in stanovanje v hiši. Ponudbe pod „Poselnik in trgovec B. B. 8642“ na upravnistvo Slovenskega Naroda. 8642

Krasna nova preproga

Smirna, velikost 4X3 m, se prod. za 4500 din. Ponudbe pod „Preproga 8651“ na upravo Slov. Naroda. 8651

Konzervne tovarne d.

Z O. Z. na Vrhniki

pošlita

in jamčeno čisto avstrijsko maslo v vedrili od 50 kg naprej po železnici in krasne hlače od 5 kg naprej po pošti, po najnižjih dnevni cenah. 8658

Zahtevajte cenik

zastoni

n poštine prosto

H. Suttner

Ljubljana 4,

Mestni trg šte. 23.

Največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine.

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.

Za božično drevo

okraske in svetilke na debelo in drobno, dalje božične in noveletne razglednice na debelo in drobno pri L. Pavlek, Ljubljana, Židovska ulica 4.

Gradbeno podjetje

ing. Duklić i drug

Ljubljana, Resljeva cesta 9.

se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela.

Velika zaloga klobukov in slamičkov se dobi pri

Franc Cerar

tovarnar v Šteta pošta Domžale

Prevzemajo se tudi stari klobuki in slamičniki v popravilo pri Kovčević i Tršan v Ljubljani, Pasterova ulica št. 5.

Sprejemanje v arde in nabav

I. grafiški lončni

Znamka „Fanta“ Patent za 1000 Ma leza, bakra, med in drugih kovin in čistega angleškega Ceylonskega filaga grafitu, po najboljši preizkušeni metodi napravljene, monodirijivost, nati v zadevnih industrijah z najboljšim uspehom preizkušeni. Veliko skladišče vseh velikosti, radi tega dobava lahko.

Generalno skladišče za krasnoto 822

Schreiber i Friedrich

Zagreb, Vlačka ulica 22

Telefon 10-21. Brzjavlj: „Prodrk“ Zagreb

Stalno skladišče grafitu za livarstvo kovin, bakrene in medene pločvine, bakrenih in medenih cev, okovov in gradnje in pohištvo, orodja železnih in kovinskih proizvodov.

I. grafiški lončni

I. grafiški lončni

I. grafiški lončni

I. grafiški lončni

I. grafiški lončni

I. grafiški lončni

I. grafiški lončni

I. grafiški lončni

I. grafiški lončni

I. grafiški lončni

I. grafiški lončni

I. grafiški lončni

I. grafiški lončni

I. grafiški lončni

I. grafiški lončni

I. grafiški lončni

I. grafiški lončni

I. grafiški lončni

I. grafiški lončni

I. grafiški lončni

I. grafiški lončni

I. grafiški lončni

I. grafiški lončni

I. grafiški lončni

I. grafiški lončni

I. grafiški lončni

I. grafiški lončni

I. grafiški lončni

I. grafiški lončni

I. grafiški lončni

I. grafiški lončni

I. grafiški lončni

I. grafiški lončni

I. grafiški lončni

I. grafiški lončni

I. grafiški lončni

I. grafiški lončni

I. grafiški lončni

I. grafiški lončni

I. grafiški lončni

I. grafiški lončni

I. grafiški lončni

I. grafiški lončni

I. grafiški lončni

I. grafiški lončni

I. grafiški lončni

I. grafiški lončni

I. grafiški lončni

I. grafiški lončni

I. grafiški lončni

I. grafiški lončni

Električne naprave!

Kompletne električne naprave v mestih in pokrajinah. Projektiranje naprav kakor izdelovanje tozadnih načrtov. Velika zaloga vsakovrstnega tehničnega in elektrotehničnega blaga. — Moderna delavnica, popravila vseh strojev. — Telefon številka 442.

Tvrdba Štebi in Tuječ
Resljeva cesta št. 4, Ljubljana.
Ponudbe in pojasnila brezplačno.

Zitno kavo in fino marmelado

ponuja d. d. Triglav, tovarna hranil v Smarci pri Kamniku. Istotam se kupujejo zadnje surovine. 7034

Auto-

mobili in kolesa njih deli in oprema pnevmatika garaža in delavnica

J. GOREC

Ljubljana, Gospodarska c. 14
Vogova ulica št. 8.

Generalno zastopništvo za Jugoslavijo vseh proizvajalcev avtomobilov, itd. tvornice

Stoewer-Werke

veliko skladišče vseh delov in priborov. — Prometno dionično društvo Zagreb, Dalmatinska ulica 11. Telefon 13-63. Podzastopništva v nekaterih večjih mestih niso še popolnena.

Pozor!

Dospela je velika pošiljatev raznih gumbov, igel, modnih stvari, vezenin, finih žlic, rincev za čevlje, zapon, toaletnih stvari, čevljarjskih potrebščin, orodja itd. — Za obiljen obisk se priporoča tvrdka

J. Petelinc, Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 7
Najnižje cene na drobno in debelo.

Specijalno in delikatesno blago kakor: kavo, čaj, testenine, riž, olje, mlijo, čokolado, kakao, gnat, sir, konzervirane ribe in sadje ter bogato zalogo raznih likerjev, konjaka, rum, šampanjca in vina v steklenicah pripravljeno

Fr. Kham, Ljubljana,

Miklošičeva cesta 8. nasproti hotela „Union“
Zajtrkovnica z vedno svežimi jedmi in izbornim pljaco.
Potrebna točna in solidna.

Tovarna Barva vsakovrstno blago.

Jos. Reich Kemično čisti obleke.

Ljubljana, Poljski nasip 4. Svetlolika ovrtnike, zapestnice in srajce.
Podružnice: Selenburgova ul. 3
Podružnice: **Maribor** **Novomesto** **Kočevje**
Sopotska ul. 38. Glavni trg štov 38.

Modni salon Stuchly - Maške

Zidovska ul. 3, LJUBLJANA, Dvorski trg 1.
Priporoča najnovije oblike, za dame in deklice, modernih klobukov; velour, pliš, baržunaste in iz klobučevine.
Popravila točno in ceno. Žalno klobuki vedno v izlogi.

Fabrika stikastno krečnih cigalja i cementnih pločica Niške zadruge za medžusobno pomaganje i štednju u Nišu

instituirana 1911 god. na periferiji Niša u neposrednoj blizini žel. pruge, traži ortak (družabnika) sa stručnom spremom i kapitalom, ili kupca.

Instalacija se može preobratiti i u drugu granu (stroko) industrije, razpolaze se sledećim mašinama, zgradama itd.:

- 1.) 99000 KV. M. zemljišta,
- 2.) 980 „ pod zgradom,
- 3.) parnim kotlom „Cornwall“ 75 kv. m. za zaprežanske površ.
- 4.) Parnom mašinom ležećem od 50 konj. snaga,
- 5.) dva komada kazana (kotla) družine 12 m. i 2000 zapremine 40,000
- 6.) Jedan kazan zapremine 16,000 litra.
- 7.) Jedna presa za ciglu 10-to časovno proizvod. 20,000
- 8.) „ pločice,
- 9.) „ mašina za drobljenje kamena.

Razne mustre (šablone) za pločice i razne pomoćne mašine. Ova instalacija je u redu i rad može otpočeti odmah. Fabrika je funkcionirala svega godinu dana pre rata. Za detaljnija obaveštenja i uslove obratiti se zadrugi u Nišu.

Generator za vrtilni tok

30 K. V. A. 380/220 voltov, 10.0 obratov na min. z. zbujač m. jermenico, stensko pretikalnico, dalje generator za vrtilni tok ka, kor zgoraj, toda 35 K. V. A. napredaj takoj. Motorji ter instalacijsko blago kakor dobavno skladišča Mariborske električne instalacijske in strojarske družbe z. o. Melstvoja Maribor Gospodarska ulica št. 8. 8560

Kompanjona!

Ljans, Cankarjevo nabrežje 5.

Pfaff šivalni stroji

so najpopolnejši! Največja zaloga za vsakovrstno obrt od navadnih do najfinjših oprem. Vedelna garancija.

Ign. Vok, Ljubljana, Sodna ulica št. 7.

Tobelbad pri Gradcu.

Vse leto odprto. Termalni vrelci. Absolutno zaveten kraj. Zaprti termalni plavalni basini. Elektro-hidro-terapija. Dietno zdravljenje. Pojasnila daje Sanatoriums-Leitung und Auskunftsstelle Wien I., Lothringergasse 3, Fernsprecher 58185.

Manufakturna trgovina J. Ravnikar, Ljubljana

Kolodvorska ul. 26 (vhod skozi vežo). Zaloga suknja, vseh vrst porbanih, hlačevin, tiskovin, obojčev, eksortov, šifonov itd. itd. po najnižjih cenah.

Elektrotehniška podjetja

Saks & Tratnik

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 25.

Telefon interurb. št. 443.

Maribor, Slovenska ulica št. 20.

Gradba kompletnih električnih central, daljnovodov in drugih instalacij. Zaloga in prodaja vsakovrstnega instalacijskega materiala, kakor motorjev, svetilk in žarnic za vse napetosti

Natrti in preračuni na zahtevo!

Pažnja potrošačima plugova!

Imamo uvek na stovarištu, a primamo i porudžbine za direktno liferovanje iz fabrike:

BRACE EBERHARDA - ULM :: svakovrstnih plugova, plačnih glav, i svih rezervnih delova pod znakom

DIVLJI VEPAR

Generalni zastopnik za Jugoslaviju: KUZMAN S. NIKOLIĆ I KOMP. - BEOGRAD.

DANICA

krema za obutve

Cisti, lika in konzervira usnje
Proizvaja: „SLAVIA“ tvornica kemičnih proizvodov del. dr., ZAGREB, Ilica 213
Telefon 5-46. Brojovi: „CEMLA“

Klavirji na obroke in na posodo!

Najbolje si zasluzi in harmoniji: Förster Steinhammer, Steinmann. Ugladovanje in popravila strokovnjaško in ceno.

Alfonz Breznik

bivši učitelj Glasb. Matice, Ljubljana, Kongresni trg 15 (pri nunski cerkvi).
Violine, citre, harmonike.
Strune vseh vrst na debelo in drobno
Velikanska zaloga.

Pozor, slovenski narodnjaki!

Prodam krasno veleposestvo tik glavnega kolodvora Dravograd - Meža, obstoječe iz 85 orolov ozemlje in sicer: 50 do 60 orolov 70 do 80 let starega gozda smrekovega, borovega in macesnovega; od 14 do 65 cm debelosti ga je 7000 kubnih metrov za posekanje. Vožnje na kolodvor je samo 20 do 40 minut po lepih treh cestah navzdol in po ravnem tako, da lahko s par konji vsak dan en vagon navozi. Poleg tega je še sledeče: nova vila z 9 sobami in 3 kabineti, hiša za družino s 6 sobami in kuhinjo, gospodarsko poslopje, svinjaki, kozolec, drvarnica, poslopje za prežo, dva velika zidana vrta, 2 koči ali kajži po 2 sobi za delavce, vse zidano, z opeko krto in vse v dobrem stanju. Vodovod od pripravnega studenca je v hiši, v vili, v gospodarskem poslopiju, v svinjaku in na dvorišču. Polje in travniki, vse prvega razreda večnoma vse v ravnini. Goveje živino se lahko redi 20 do 30 glav, 4 do 6 konj, 20 do 30 svinj, perutnine kolikor hoče, ker je vse arandirano. Skladišče za les je na lastnem ozemlju tik kolodvora, uredi se lahko električna žaga in industrijska proga za nakladanje in izkladanje lesa, vse na lastnem posestvu tako, da ni potrebno od žage nobene vožnje. Prodajam radi tega, ker mi je umrl edini sin in sam sem že čez 60 let star. Ogleda se lahko vsak dan, ker je tik glavnega kolodvora Dravograd-Meža. Več se izve ustmeno od posestnika IVANA VERDNKA v Meži o. D.

Iz Havre v Ameriko samo 6 dni.

Edina najhujša črna, Vozne listke za vse linije, vozne listke za spalne vozevo Simplon-Orient-Express (Ljubljana-Paris)

in vsa zadnja pojasnila daje

edino koncesijon. potovalna pisarna

Ivan Kraker v Ljubljani

Gospodarska (Marije Terezije) c. št. 13 (Kolizej) 3936

Važno! Važno!

Gospod Ivan Zibelič, veleposesnik in veletrgovec v Aleksandriji — Egiptu naznanja vsem cenj. jugoslov. trgovcem, industrijalnim podjetnikom ter izvoznim in uvoznim družbam vljudo, da je pripravljen dati najkulantnejše in najzanesljivejše vsakovrstne informacije in podatke osobito glede izvoza in uvoza z Egiptom in to vsaj za toliko časa, dokler ne bodo urejena poslovanja z jugoslovanskim konzulatom odnosno trgovskimi zbornicami. Gospod Zibelič je rodom Dalmatince, goreč jugoslovanski redoljub, kateri uživa osobito v evropskih kolonijah kot predsednik jugoslovanskih društev itd. v Aleksandriji najvišje čislane in priznane, kajti ta mož biva v tej tujini že nad 50 let. — Vsa tozadnja pojasnila daje tukajšnja

Charles Princ

trgovina z manufakturo na debelo, Turjaški trg št. 1, pisarna Zidovska ulica št. 1, I. nadstropje. 7135

Prevzel sem zastopstvo prvovrstnih tvornic: nudim elektrotehnični material, betonsko železo, različen železni material in motorje. Zahtevajte ponudbe
Gjorgje Grujić
Beograd, Miletića ul. 15.

BALKAN delniška družba za mednarodne Transporte.
Brojovni naslov: SPEDBALKAN.
Ljubljana, Maribor, Beograd, Zagreb, Trst, Wien.
Spedićija vseh vrst. Sprejemanje blaga v skladišča. Zavarovanja in zavarovanja. Mednarodni prevozi. Saliti s patent. pohitv. vozovi na vse strani.
Prvo ljubljansko javno skladišče, spojeno s tirom juž. žel. Carinska agentura javnih skladišč.
Največje domače spedićijsko podjetje v Jugoslaviji

Več raznašalcev za „Slovenski Narod“ se sprejme tatkoj. Oglasiti se je v upravi lista